

Centrum Moorsele (Wevelgem, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2016F98

26/09/2016 - 30/09/2016

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2016

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	6
1.1 Beschrijvend gedeelte	6
1.1.1 Administratieve gegevens	6
1.1.2 Juridische context	8
1.1.3 Randvoorwaarden	8
1.1.4 Onderzoekskader	9
1.1.5 Ruimtelijke situering	10
1.1.6 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	11
1.1.7 Archeologisch potentieel	12
1.1.7.1 <i>Methode</i>	12
1.1.7.2 <i>Fysisch geografische situatie</i>	12
1.1.7.3 <i>Bekende archeologische vindplaatsen</i>	12
1.1.7.4 <i>Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader</i>	13
1.1.7.5 <i>Verstoringshistoriek</i>	13
1.2 Assessmentrapport	14
1.2.1 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens	14
1.2.1.1 <i>Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)</i>	15
1.2.1.2 <i>Geologie</i>	16
1.2.1.2.1 Tertiair	16
1.2.1.2.2 Quartair	17
1.2.1.3 <i>Bodem</i>	18
1.2.1.3.1 Bodemtypes	18
1.2.1.3.2 Bodemerosie	19
1.2.1.4 <i>Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop</i>	20
1.2.1.5 <i>Hydrografie</i>	21
1.2.2 Gekende historische en archeologische waarden	22
1.2.2.1 <i>Historisch en cartografisch onderzoek</i>	22
1.2.2.1.1 Historische achtergrond	22
1.2.2.1.2 Historische kaarten	23
1.2.2.1.3 Huidige gebruik en verstoringen	31
1.2.2.2 <i>Beschrijving van de gekende archeologische waarden</i>	33
1.2.2.2.1 Sint-Martinuskerk	34
Romeins bouwpuin	34
Evolutie van de kerk	34
1.2.2.2.2 Kasteel van Moorsele	39

1.2.2.3	<i>Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader</i>	40
1.2.2.3.1	Kasteel van Moorsele.....	40
1.2.2.3.2	Parochiekerk Sint-Martinus en Sint-Christoffel	41
1.2.2.3.3	Herenhuis “Klein Kasteel(tje)”	42
1.3	Conclusie en syntheseplan	43
1.3.1	Samenvatting gericht op gespecialiseerd publiek	44
1.3.2	Samenvatting gericht op niet- gespecialiseerd publiek	45
1.4	Bibliografie	46
1.5	Bijlagen	47

FIGURENLIJST (2016F98)

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt).....	7
Figuur 2. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart (bron: Geopunt).....	7
Figuur 3. Projectgebied weergegeven op de orthofoto (middenschalig), bron: Geopunt).....	10
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (bron: Geopunt).	15
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).	16
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).	17
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).	18
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2016) (bron: Geopunt).	19
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).	20
Figuur 10: Hoogteverloop van het projectgebied (van zuidoost naar noordwest) volgens de profiellijn aangeduid op het DHMV (bron: Geopunt).....	20
Figuur 11: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen (bron: Geopunt).	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron Geopunt)	24
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, 1841 (Bron: Geopunt)	25
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt) ...	26
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)	27
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropname, 1971 (Bron: Geopunt)	28
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropname, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	29
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropname, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	30
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropname, recent (Bron: Geopunt).....	31
Figuur 20. Gekende verstoringen, aangeduid op de kadasterkaart (Bron: Geopunt).....	32
Figuur 21. Gekende verstoringen, aangeduid op de orthofoto, middenschalig, recent (Bron: Geopu.....	32
Figuur 22. Projectgebied weergegeven op de CAI-kaart.	33
Figuur 23 Reconstructie van de verschillende fasen in de evolutie van de Sint-Martinuskerk (DESPRIET 1983, 72)	35
Figuur 24. Moorsele fase 1, as-builtplan (met dank aan Studiebureau Cnockaert)	36
Figuur 25. Moorsele fase 1, grondplan ontworpen toestand wegenis (met dank aan Studiebureau Cnockaert)	37
Figuur 26. Archiefphoto van de kerk, daterend voor de uitbreiding van 1910 (DESPRIET 1983, 12) ..	38
Figuur 27 Foto van de kerk uit 1970 (collectie KIKIRPA)	38

Figuur 28. Donjon, grondplan.....	39
Figuur 29. Donjon, doorsnede AA (DOPERE & UBREGTS 1991, 203.....	39
Figuur 30. Projectgebied weergegeven op de middenschalige orthofoto t.o.v. zijn cultuurhistorisch kader.....	40
Figuur 31. Syntheseplan, aangeduid op de Atlas der Buurtwegen.....	43
Figuur 32. Syntheseplan, aangeduid op de kadasterkaart	43
Figuur 33 Algemeen opgravingsplan (DESPRIET 1983, 70)	47
Figuur 34 Plan van de sleuven 3 tot en met 6 (DESPRIET 1983, 71).....	48

TABELLENLIJST (2016F98)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	6
Tabel 2. Geconsulteerde historische kaarten.....	13
Tabel 3: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	14
Tabel 4: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.....	23
Tabel 5: Overzicht van de aanwezige CAI.....	33

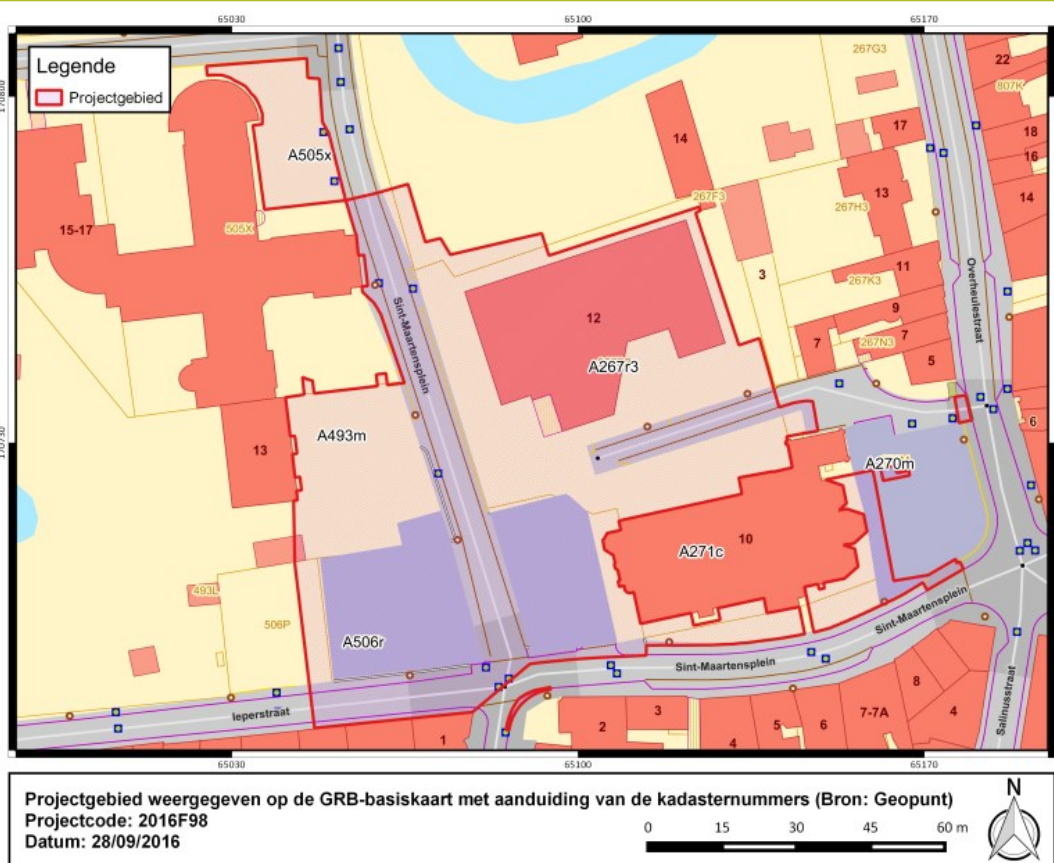
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

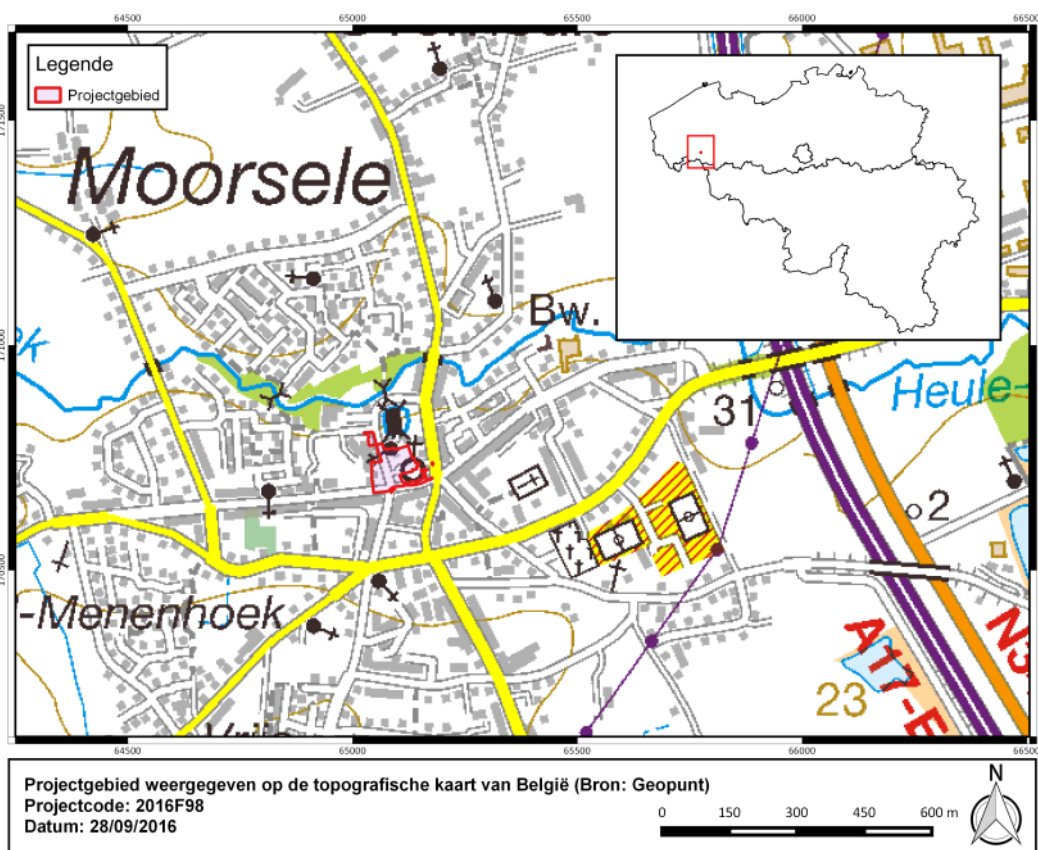
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Projectcode	2016F98	
b) Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan	/	
c) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Wevelgem
	Deelgemeente	Moorsele
	Postcode	8650
	Adres	Centrumstraten
	Toponiem	Centrum Moorsele
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	Xmin: 64981 Ymin: 170663 Xmax: 65201 Ymax: 170816
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Moorsele sectie A, 4 ^{de} afdeling, nr.506r-270m-271c-267r2-505x-493m Figuur 1	
f) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
g) De begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek	26/09/2016 - 30/09/2016	
h) De relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed die van toepassing zijn op het onderzochte gebied, de eventuele archeologische site en het onderzoek zelf	Bureauonderzoek	
i) Overzichtsplan met afbakening van verstoorde zones	Figuur 20, Figuur 21	

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt)¹

Figuur 2. Projectgebied weergegeven op de topografische kaart (bron: Geopunt)

¹ Op figuur 1 overschrijdt het projectgebied de grenzen van de kasteelsite perceel A266a. Dit is het gevolg van een onnauwkeurigheid in de digitale GRB-basiskaart.

1.1.2 Juridische context

Het projectgebied wordt op het gewestplan aangeduid als gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut (code 0200). Het projectgebied bevindt zich noch in een archeologische site, noch in een vastgestelde archeologische zone, noch in een zone waar geen archeologie verwacht wordt.

De initiatiefnemer is geen privaatrechtelijk persoon. Daarom wordt deze archeologienota opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van de ingreep in de bodem in kwestie bedraagt 6244m² (cfr. 1.1.6); vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.1.3 Randvoorwaarden

Het is economisch en maatschappelijk niet wenselijk om voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren, gelet op volgende argumentatie :

1. Economisch

- Het vooronderzoek met ingreep in de bodem dient te gebeuren op een terrein dat nu verhard is als parkeerplaats voor een veertigtal wagens. Deze parking wordt dagelijks gebruikt door bezoekers van het rustoord, oc de Stekke, het gemeentehuis, de kerk, de school, en de vele handelszaken in de omgeving.
- Op dezelfde parking gaat op donderdagvoormiddag de wekelijkse markt door. Het is niet mogelijk de markt te verplaatsen naar een andere locatie, omdat deze in het centrum niet beschikbaar zijn.
- Wekelijks gaan in oc De Stekke optredens/activiteiten door, waardoor de parking voor de kerk, alsook alle andere parkings in het centrum, volledig volzet zijn.

2. Maatschappelijk

Maatschappelijk kan niet verantwoord worden dat de parking nu wordt opgebroken voor het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, na uitvoering van dit onderzoek tijdelijk terug wordt heraangelegd en na het bekomen van de stedenbouwkundige vergunning, terug wordt opgebroken voor de realisatie van de vergunning.

Volgende werkwijze wordt geadviseerd :

- Na het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning voor de herinrichting van het centrum van Moorsele en de goedkeuring van de wijze van gunnen door de gemeenteraad: het organiseren van een open aanbesteding
- Na gunning van de werken, en vaststellen van een aanvangsdatum: opbraak van de verhardingen nodig voor het archeologisch onderzoek
- Vervolgens de werken te schorsen. Gedurende deze schorsingsperiode wordt het archeologisch onderzoek uitgevoerd.
- Na afronding van het archeologische traject, de werken terug verderzetten.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure, waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.1.4 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande herinrichting van het centrum van Moorsele (fase 2). Het projectgebied wordt in deze studie projectgebied Centrum Moorsele genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van het projectgebied. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Wat de archeologische kennis van het projectgebied betreft, kunnen we op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek afleiden dat:

- In 1982 archeologisch onderzoek uitgevoerd werd in de Sint-Martinuskerk door de vzw Archeologische Stichting voor Zuid-West-Vlaanderen. Behalve reconstructies van de oudere bouwfases van de kerk en tal van middeleeuwse begravingen, leverde het onderzoek heel wat Romeinse vondsten op die verwerkt waren in de fundering van de Romaanse kerk. De aard en de opmerkelijke hoeveelheid Romeinse vondsten suggereert volgens Ph. Despriet een belangrijke Romeinse site op of in de onmiddellijke nabijheid van het projectgebied.
- Net ten noorden van het projectgebied zich het kasteel van Moorsele situeert. Het gaat om het kasteel van de heerlijkheid van Moorsele en Ter Gracht, waarschijnlijk opgetrokken tussen 1418-1420 en 1443 op een motteheuvel. Algemeen wordt aangenomen dat de oorsprong van de kasteelsite teruggaat tot het midden van de 12de eeuw.

1.1.5 Ruimtelijke situering

Figuur 3. Projectgebied weergegeven op de orthofoto (middenschallig), bron: Geopunt).

Het projectgebied betreft het centrum van de deelgemeente Moorsele, gemeente Wevelgem (provincie West-Vlaanderen).

Aan oostelijke zijde van het projectgebied grenst de parochiekerk van Sint-Martinus en Sint-Christoffel². Aan noordelijke zijde situeert zich het kasteel van Moorsele. Aan westelijke zijde grenst het projectgebied aan het herenhuis, dat in de volksmond "Klein Kasteel(tje)" genoemd wordt, en aan het rust- en verzorgingstehuis Sint-Jozef. De kerk, het kasteel, het herenhuis Klein Kasteel(tje) en het RVT maken geen deel uit van de geplande herinrichting.

Figuur 3 geeft de begrenzing van het projectgebied op een recente orthofoto weer. Het terrein is kadastraal gekend als Moorsele sectie A, 4de afdeling, nr.506r-270m-271c-267r2-505x-493m. De straten die deel uitmaken van het projectgebied zijn gekend als openbaar domein.

² In de archeologienota wordt de kerk verder vermeld als de Sint-Martinuskerk.

1.1.6 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De oppervlakte van de herinrichting bedraagt 6244m². 1227m² is bebouwd (OC De Stekke). Het totaal volume van de ontgraving bedraagt ca. 3000m³.

Voor de plannen van de bestaande en ontworpen toestand (incl. typedwarsprofielen) verwijzen we naar de digitale bijlage.

Geplande ingrepen³:

1. Ieperstraat (weg)

- Huidige riolering (diam. 400) wordt vervangen door een gescheiden riolering (RWA diam. 400, DWA diam. 300). De RWA situeert zich op 18.91m TAW; de DWA op 20.32m TAW.
- Bestaande verharding wordt heraangelegd. Ontgravingsdiepte ca. 60cm, 20cm lager dan de bestaande fundering

2. Sint-Maartensplein

- Aanleg nieuwe toegangsweg, die aan zuidelijke zijde aansluit op de Ieperstraat. Volgens het grondplan van de ontworpen toestand riolering is typedwarsprofiel 4 hier van toepassing. Volgens dit profiel situeert de onderkant van de fundering zich op ca. 60cm t.o.v. de geplande bovenkant.
- Aanleg riolering diam. 300 (verbinding tussen 2 inspectieputten), drainage diam. 80 en rioleringen die deel uitmaken van de nieuwe toegangsweg. De riolering situeert zich op 18.66m TAW.
- Bestaande verharding wordt heraanlegd. Ontgravingsdiepte ca. 60cm. Het plein wordt ter hoogte van de Ieperstraat ca. 40cm verlaagd. De ontgravingsdiepte zal hier ca. 40cm lager zijn dan de bestaande fundering.
Volgens het grondplan van de ontworpen toestand riolering is typedwarsprofiel 1 hier van toepassing. Volgens dit profiel situeert de onderkant van de fundering van de nieuwe pleinverharding zich op ca. 60cm t.o.v. de geplande bovenkant.

3. Zone ten oosten van het herenhuis Klein Kasteel(tje)

- Huidige verharding tussen de 2 groenzones op te breken
- Rooien van de bomen in de groenzones
- Algemene ontgravingsdiepte van de volledige zone: ca. 60cm
- Aanleg van verschillende drainages diam. 80. Er zijn geen gegevens bekend m.b.t. de diepte van de rioleringen.

4. Sint-Maartensplein (weg)

- Opbraak huidige verharding. Algemene ontgravingsdiepte ca. 60cm
- Aanleg gescheiden rioleringssysteem (RWA diam. 400, DWA diam. 250). De RWA situeert zich tussen 18.80 en 19.11m TAW; de DWA tussen 19.11m en 20.05m TAW.

5. Zone ten noorden, oosten en westen van het OC

- In deze zone worden geen leidingen aangelegd
- Ca. 60cm uitgravingsdiepte

6. Zone tussen het OC en de Sint-Martinuskerk

- Aanleg van een fontein, waterreservoir (15m³), een technisch lokaal ondergronds en een ventilatie technische ruimte. Enkel de technische ruimte en reservoir worden uitgegraven tot een diepte van 3.5m. De oppervlakte voor de technische ruimte bedraagt 25m² en voor het reservoir 20m².
- De verschillende delen van de waterinfrastructuur zijn verbonden d.m.v. een overloop met diam. 160, lijnafwatering en een kanaal met diam. 200.

³ Deze gegevens werden aangeleverd door Studiebureau Cnockaert, waarvoor dank. M.b.t. de hoogtegegevens van de nutsleidingen wordt steeds uitgegaan van de BOK-gegevens (Binnen Onderkant Buis).

7. Zone ten westen, zuiden en oosten van de Sint-Martinuskerk
 - Ca. 60cm uitgravingsdiepte

1.1.7 Archeologisch potentieel

Het projectgebied wordt sinds eeuwen gekenmerkt door een lage densiteit aan bebouwing. Het grootste deel van het projectgebied is al meer dan 200 jaar in gebruik als straat en openbare ruimte rond de Sint-Martinuskerk. Slechts in zeer beperkte mate komt binnen de grenzen van het projectgebied historische bebouwing voor. Een belangrijk deel van deze historische bebouwing verdwijnt zelfs tussen 1771-1778 (kaart Van Ferraris) en 1841 (Atlas van de Buurtwegen), bij de aanleg van het Sint-Maartensplein. De bureaustudie werd dan ook uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 12.5.2.2.

1.1.7.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.1.7.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.1.7.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.1.7.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

Tabel 2. Geconsulteerde historische kaarten

Bron	Jaartal
Kaart van Ferraris	1771-1777
Atlas der Buurtwegen	1841
Vandermaelenkaart	1846-1854
Popp Kadasterkaarten	1842-1879

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.

De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.1.7.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de versterking van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

1.2 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

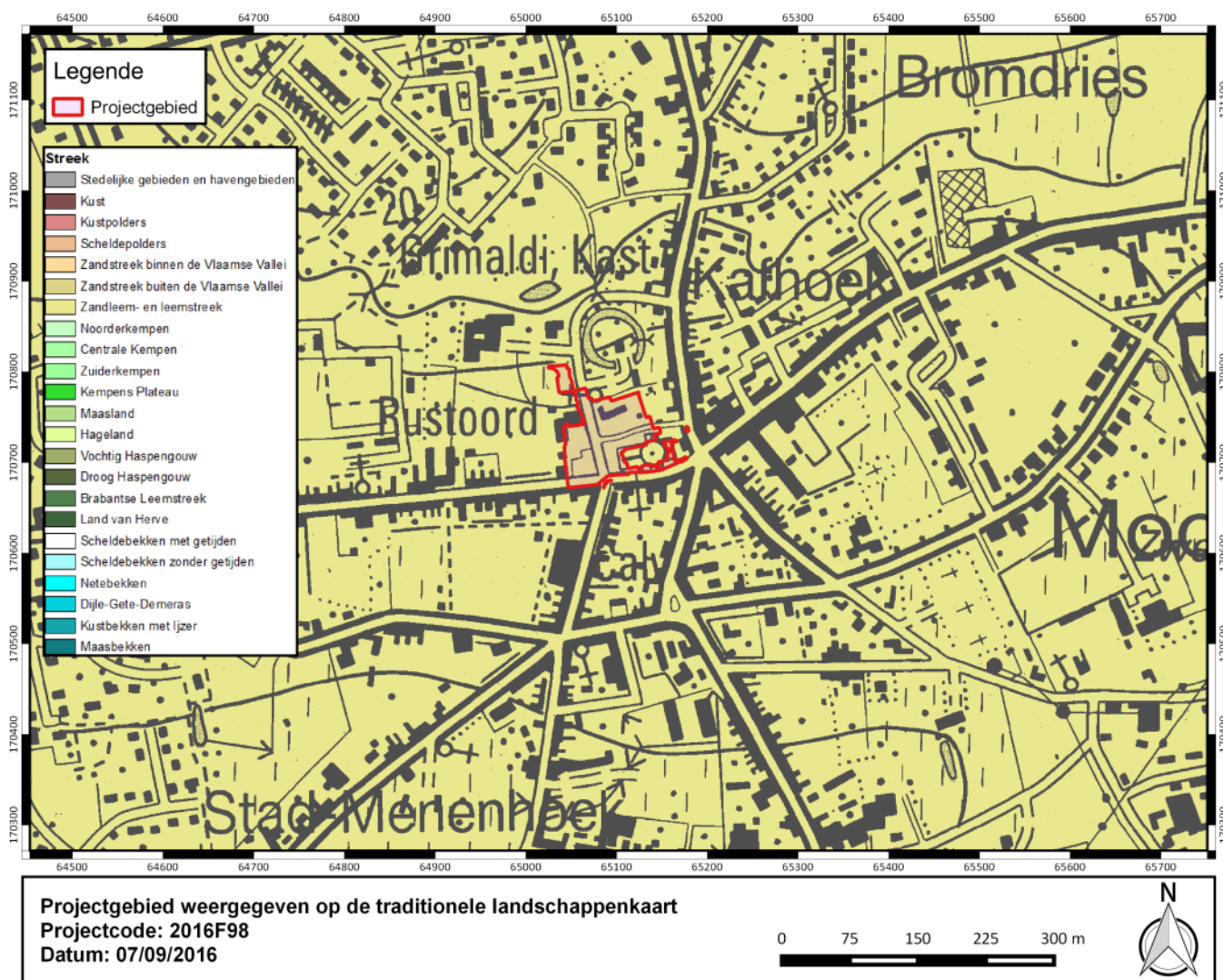
1.2.1 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

Tabel 3: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Zandleem- en leemstreek
Tertiair	Lid van Moen (Formatie van Kortrijk)
Quartair	Type 3: Fluviatiele afzetting/eolische afzetting
Bodemtypes	OB en Lep
Potentiële bodemerosie	Verwaarloosbaar tot zeer laag
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Gemiddelde hoogte ca. 21,5 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (Heulebeek deelbekken) Rivieren: Heulebeek, Houtenagelbeek, Gaverbeek

1.2.1.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen in de Zandleem- en leemstreek.

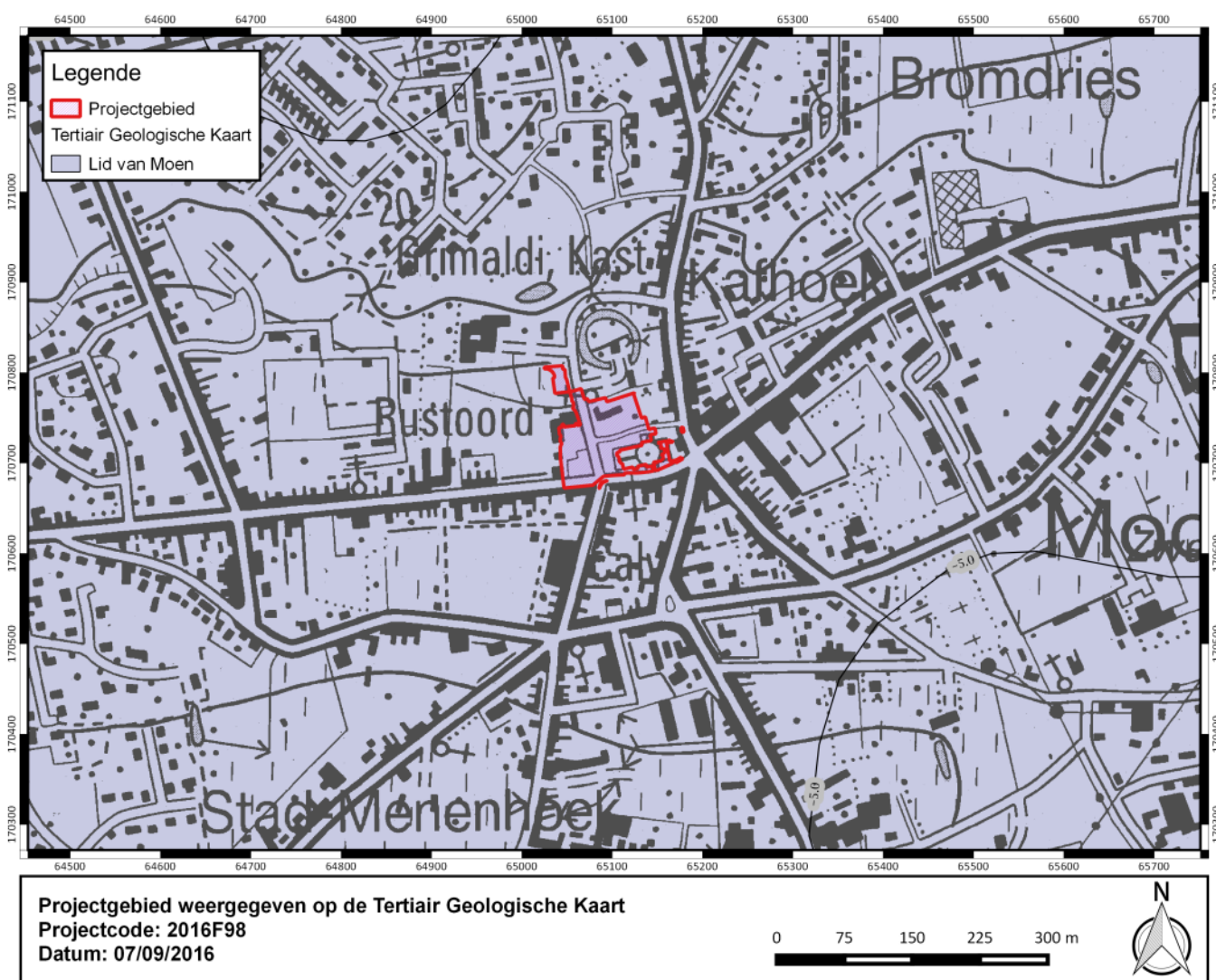
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (bron: Geopunt).

1.2.1.2 Geologie

1.2.1.2.1 Tertiair

Het projectgebied bevindt zich in het Lid van Moen (Formatie van Kortrijk). De Formatie van Kortrijk bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

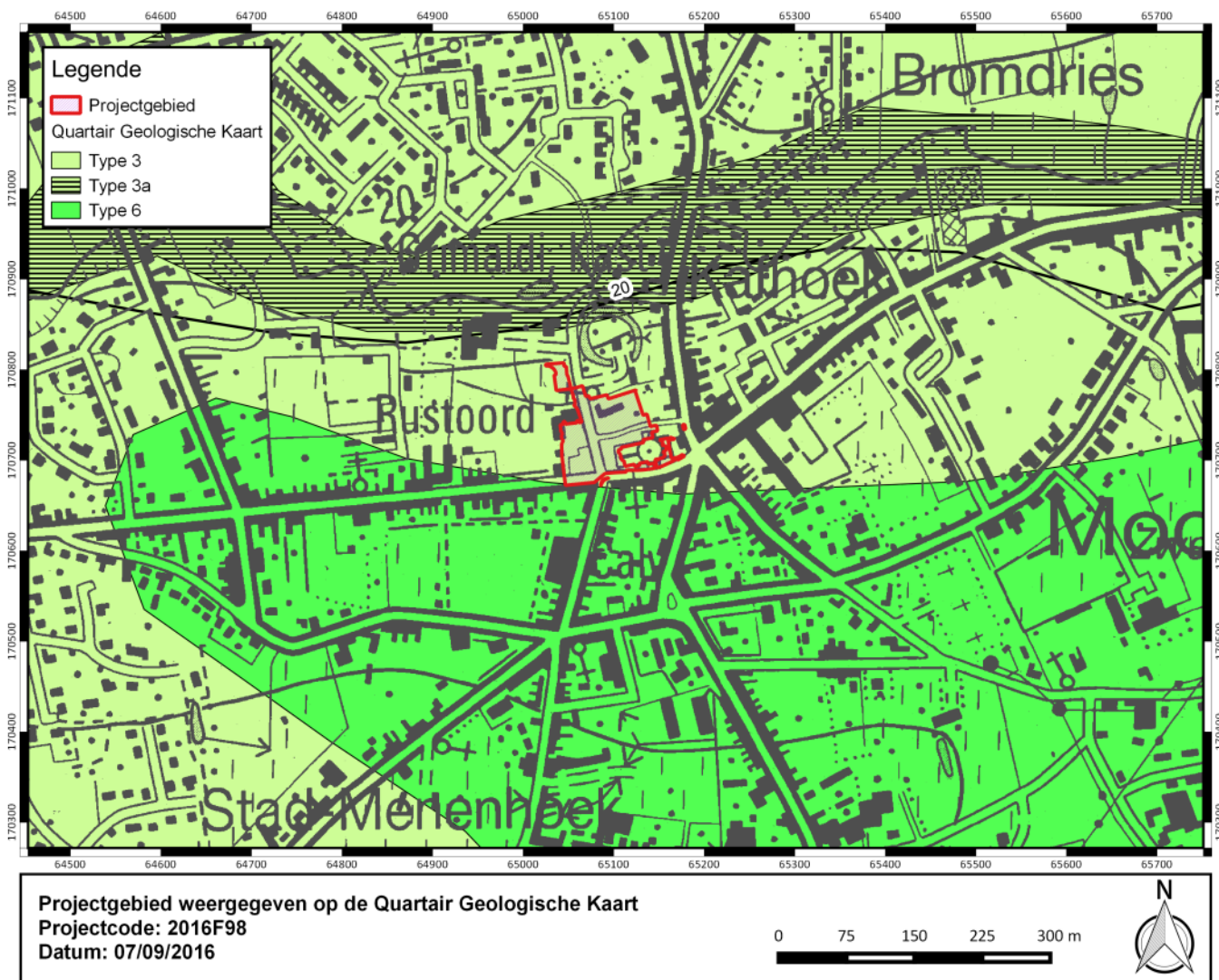
Het aanwezig lid is het Lid van Moen. Het is het oudste lid van de Formatie van Kortrijk en dit lid is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.2.1.2.2 Quartair

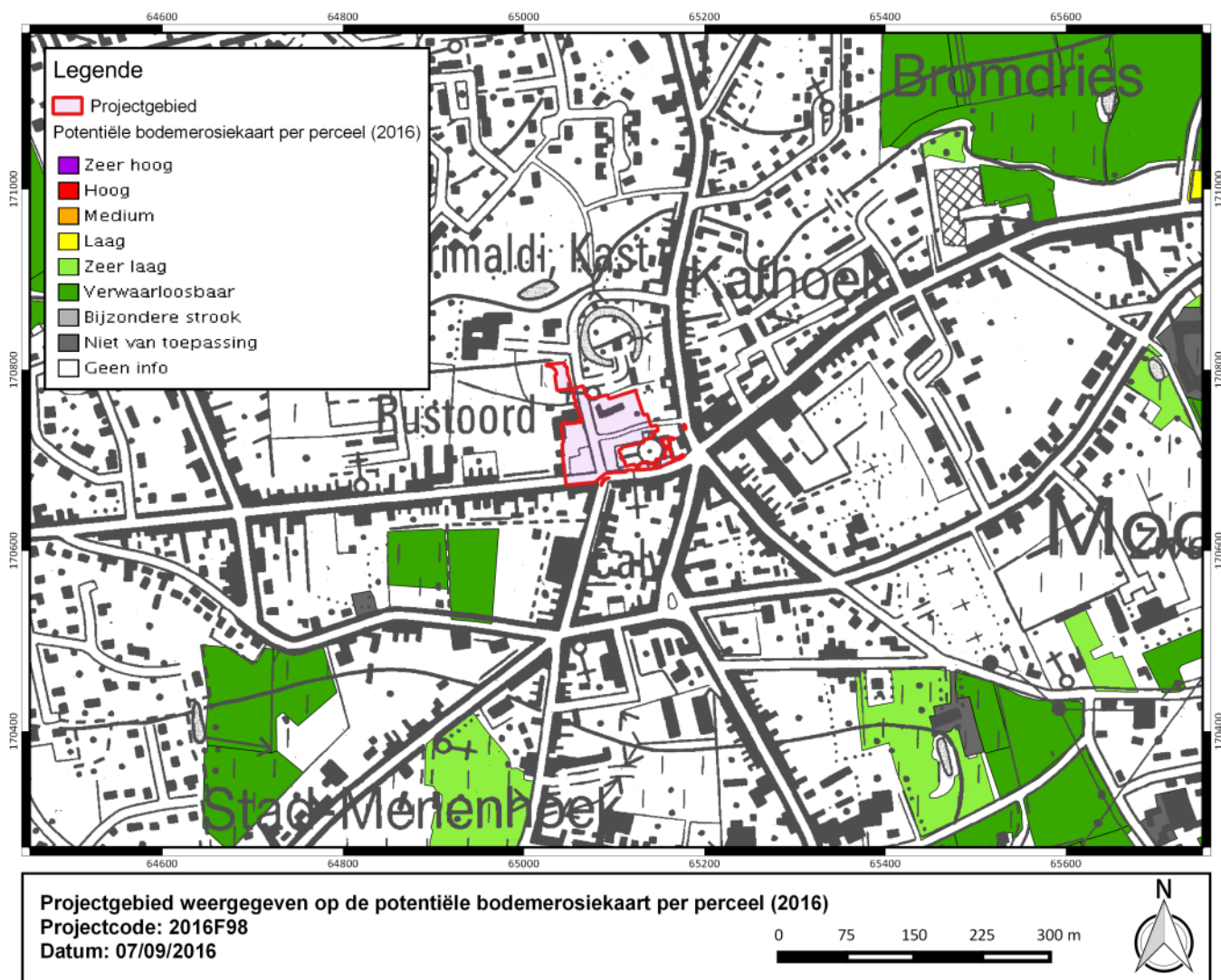
Het projectgebied is gelegen in het gekarteerde Quartair **Type 3**. Het bestaat uit een basis van een fluviatiele afzetting uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen, 126ka – 11,7 ka), met daarboven een eolische afzetting (zand tot silt) van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Het eolisch pakket kan eventueel hellingsafzettingen bevatten. Net ten zuiden, aan de rand van het projectgebied, ligt het **Type 6**. Dit type kent dezelfde opbouw als **Type 3**, maar heeft een fluviatiele afzetting van het Eemiaan onder de fluviatiele afzetting van het Weichseliaan.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.2.1.3.2 Bodemerosie

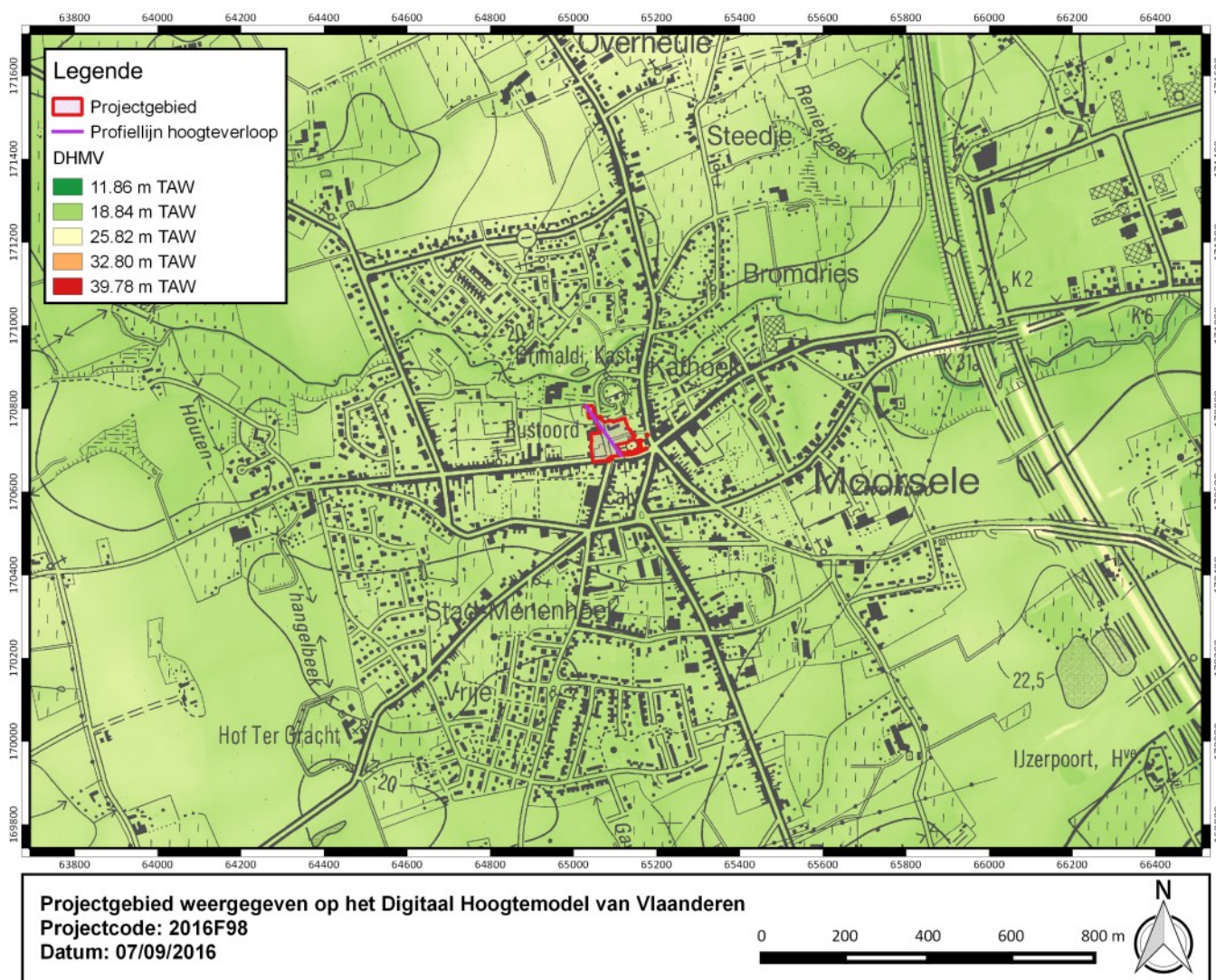
De potentiële bodemerosie is zeer laag tot verwaarloosbaar. Op basis van het DHMV kan ook afgeleid worden dat het projectgebied zich in een vlak reliëf bevindt waardoor de potentiële erosie laag zal zijn. Gezien het projectgebied geen afzettingen heeft boven op het eolisch dek en de oude alluviale vlakte is afgedekt door dit eolisch dek, cf. de Quartaire afzettingen, zal de aanwezige erosie van dit eolisch dek nagenoeg verwaarloosbaar zijn rekening houdend met het vlakke reliëf.

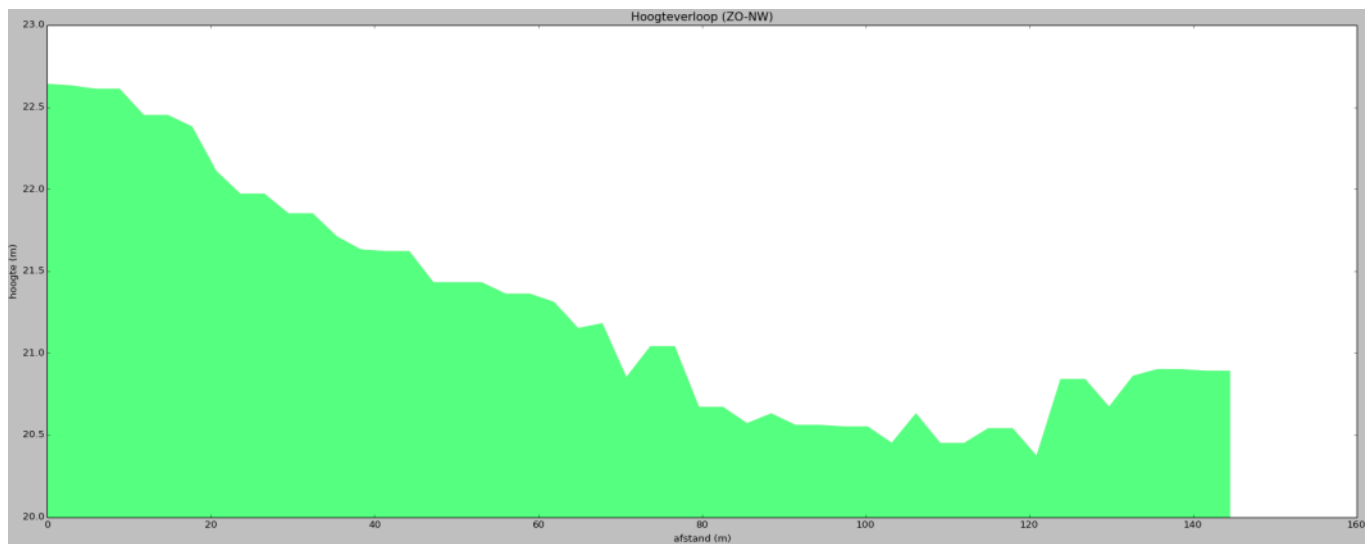
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2016) (bron: Geopunt).

1.2.1.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

Het projectgebied bevindt zich op een gemiddelde hoogte van ca. 21,5 m TAW. Er is een kleine helling aanwezig, richting de alluviale vallei van de Heulebeek in het noorden. Het hoogteverschil in het projectgebied bedraagt ca. 2 m en impliceert een helling van ca. 2%.

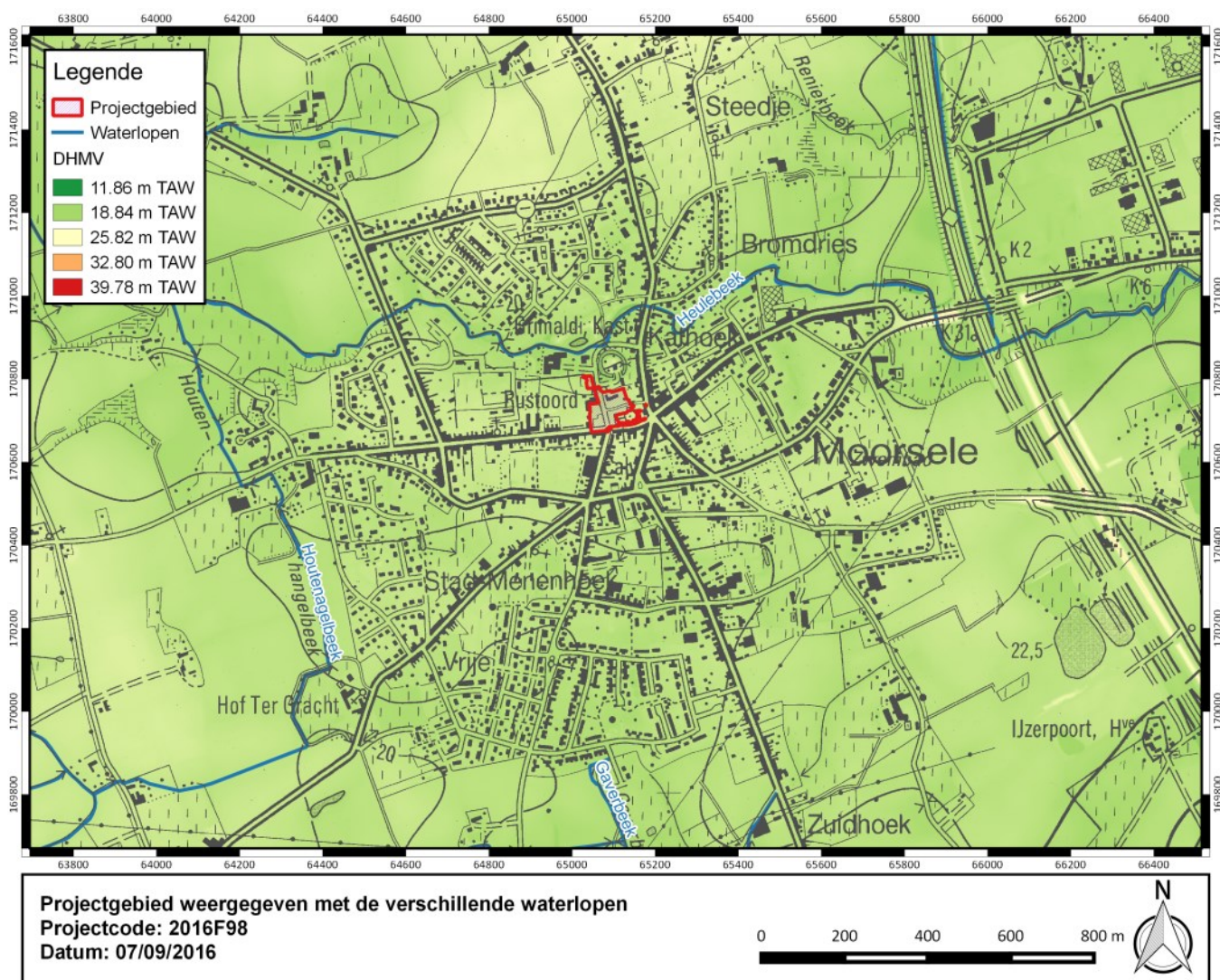
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

Figuur 10: Hoogteverloop van het projectgebied (van zuidoost naar noordwest) volgens de profiellijn aangeduid op het DHMV (bron: Geopunt).

1.2.1.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het Leiebekken (deelbekken Heulebeek). De Heulebeek stroomt in het noorden van het projectgebied waarbij de recente alluviale vlakte van de rivier zichtbaar is op het DHMV als een kleine depressie in het landschap. Ten westen stroomt de Houtenagelbeek en ten zuiden stroomt de Gaverbeek.

Figuur 11: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen (bron: Geopunt).

1.2.2 Gekende historische en archeologische waarden

1.2.2.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.2.2.1.1 Historische achtergrond⁴

De eerste vermelding van Moorsele is als *Mortsella* in 1046 op de zogenaamde Rol van Harelbeke. Vermoedelijk is *Mortsella* een samenvoeging van twee delen. Het Keltische deel *mort*, wat uitstekend of hoog betekent, en het Germaanse deel *sella*, wat staat voor zaalvormig gebouw of hut. De gemeente ontstaat op een kruispunt van wegen, in een meander van de Heulebeek.

De heerlijkheid Moorsele was één van de twaalf burchtgenootschappen van het kasteel van Kortrijk. Ook de heerlijkheid ter Gracht, die voor 1220 werd gesticht, situeert zich binnen de huidige gemeentegrenzen. Voor beide heerlijkheden was er slechts één schepenbank en één leenhof.

Geldolf I van Moorsele laat voor 1443 het kasteel van Moorsele bouwen op de restanten van een ouder mottekasteel (cfr. 1.2.2.2.2). Vermoedelijk wordt de (waarschijnlijk) 12de-eeuwse site gekenmerkt door een tweeledige structuur van opperhof en neerhof. Hoewel dit niet helemaal zeker is, is het waarschijnlijk dat de zgn. *Eigenkirche*, opgetrokken door de heren van Moorsele, zich vermoedelijk buiten het neerhof situeert. Verdere gegevens over de latere Sint-Martinuskerk worden aangeleverd door de historische bronnen en door archeologisch onderzoek. Het patronaatsrecht was in handen van het kapittel van Harelbeke. Tijdens de tweede helft van de 15de eeuw of in het begin van de 16de eeuw wordt de Romaanse zaalkerk gesloopt en vervangen door een hallenkerk met kruisbeuk en vieringtoren (cfr. 1.2.2.2.1).

In de 14de eeuw wordt de grondslag gelegd voor de textielnijverheid. Aan de Kezelberg ontstaat een stapelplaats voor woldraad. De Moorseelse vrouwen spinnen wol voor de Kortrijkse wevers. In 1351 geeft Lodewijk Van Male de stad de toestemming om een lakennijverheid op te richten. Omstreeks de 16de eeuw begint men in Moorsele met het telen en weven van vlas. Tijdens de Geuzenopstanden en de invallen van de Oostendse vrijbuiters in 1583 lijdt Moorsele veel schade. De kerk werd in brand gestoken en bleef tot 1595 in puin liggen. Ook het kasteel werd grondig verwoest, zelfs in die mate dat het in 1614 nog steeds volledig in puin lag. Het aantal inwoners bedroeg in 1575 nog 301, in 1585 nog slechts 41. Dit toont de dramatische situatie in deze periode.

De kerkrekeningen uit het begin van de 17de eeuw maken gewag van intensieve bouwcampagne, t.g.v. de opgelopen schade. In 1626 werd de kerk gewijd door de bisschop van Doornik, wat impliceert dat de kerk volledig hersteld en heringericht was. Tussen 1644 en 1648 én tijdens de Negenjarige Oorlog (1689-1697) wordt Moorsele opnieuw getroffen door plunderende troepen. Het Franse leger bouwde tijdens deze oorlog in Moorsele een legerkamp. In 1694 bedroeg het aantal overlijdens het dubbele van het aantal geboorten, dit door de aanhoudende ellende en het uitbreken van de pest.

In de 17de eeuw wordt het grootste deel van de gemeente, via het verdrag van Aken uit 1668, ingelijfd bij Frankrijk. Tijdens deze Franse overheersing wordt een verdedigingslinie gebouwd. Deze gaat van het kasteel van Moorsele tot aan de Leie in Kuurne. De linie volgt de Heulebeek en was voorzien van 18 zelfstandige bolwerken of redouten⁵. Een aftakking liep over bijna 2 km van het centrum van Moorsele in de richting van Wevelgem.

In 1713 komt Moorsele onder Oostenrijks bewind. Tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1747) wordt de gemeente wederom het slachtoffer van plunderingen en brandstichtingen. Op 10 september 1744 arriveert het regiment van de graaf van Saksen in Moorsele, wat leidt tot schermutselingen. Op 10 september 1787 woedt een brand, waardoor een groot deel van het centrum in as wordt gelegd. De brand vernielt 56 tot 64 huizen, die voornamelijk gelegen waren in de Damberdstraat en aan het Sint-Maartensplein. In 1791 wordt op het huidige Sint-Maartensplein een herberg gebouwd. Deze krijgt de

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Moorsele, *Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121885> (geraadpleegd op 13 september 2016), DESPRIET 1983, 8-21.

⁵ Huys 1938, 81.

naam “Het Schepenhuis”. Later wordt deze herberg gebruikt als gemeentehuis. Er paalde ook een gevangenis en een brandweerkazerne aan. In 1858 wordt “het Schepenhuis” afgebroken.

In de 18de eeuw is een gestage opgang merkbaar van de huisnijverheid. Voornamelijk het weven van fijn linnen is van belang. In 1695 was 19% van de Moorseelse bevolking thuiswever, in 1745 was dit 22% en in 1815 was het aandeel opgeklommen tot meer dan 30%. Rond het midden van de 18de eeuw zorgden vernieuwde technieken ervoor dat het thuisweven plaats maakte voor het industriële weven. Ondanks deze industrialisatie was in 1910 nog 22 procent van de bevolking actief in de thuisweverij. Het is slechts na de tweede wereldoorlog en na de aanleg van een industrieterrein aan de grens met Gullegem dat de industrialisatiegraad van de gemeente stijgt.

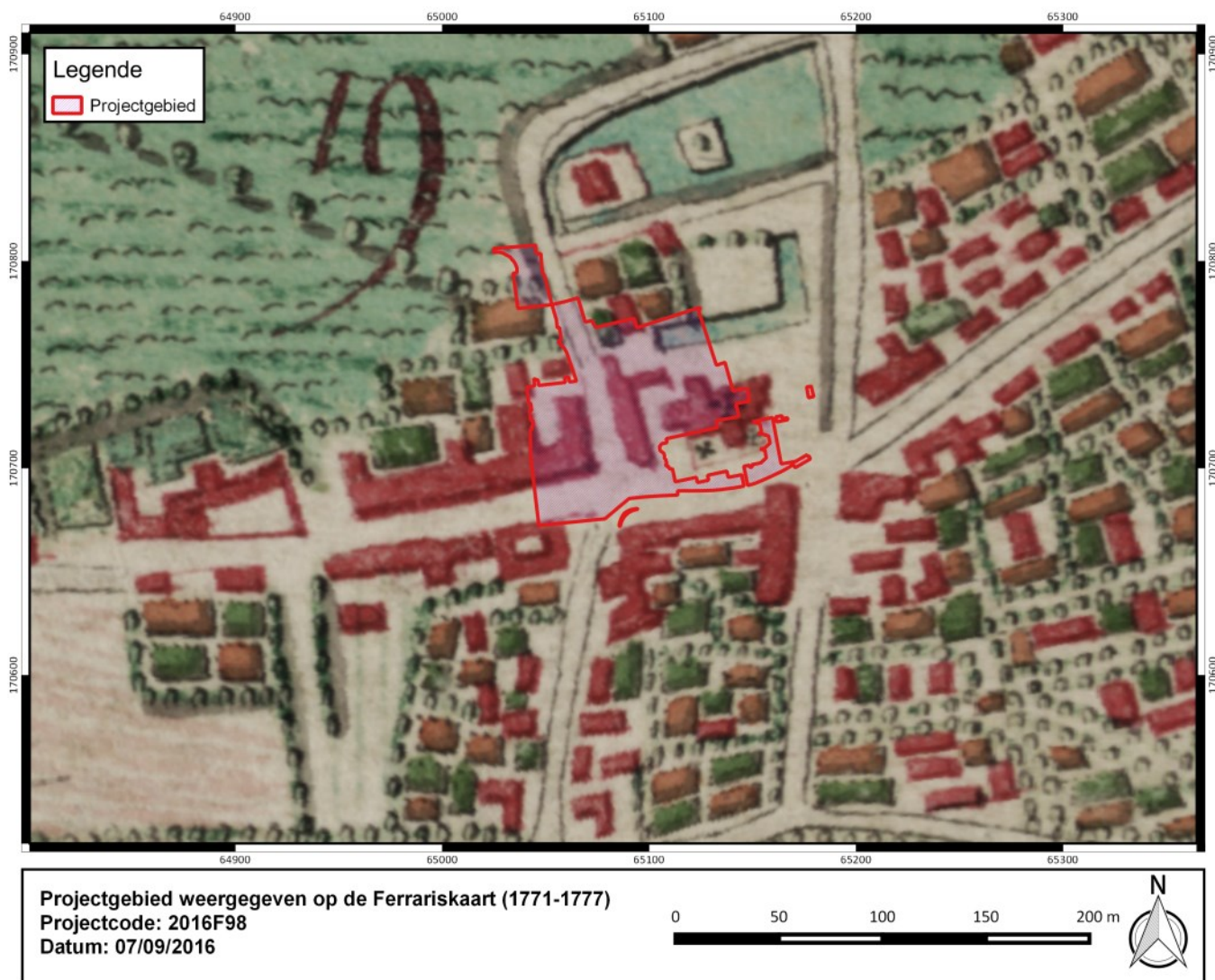
Het kerndorp wordt gevormd door het Sint-Maartensplein met de Sint-Martinuskerk en het kasteel. Tijdens de tweede helft van de 19de eeuw vond er een aanpassing van het wegennet plaats. In 1852 wordt de weg van Menen naar Roeselare rechtgetrokken. In 1846 wordt de weg van Kortrijk naar Moorsele aangelegd. Verschillende straten worden hersteld of verhard; voorbeelden zijn de weg van Moorsele naar Gullegem, de Ledegemstraat en de Warandestraat. In 1889 wordt de spoorweg Menen-Roeselare aangelegd. Deze deed tot 1948 dienst voor het vervoer van reizigers en goederen.

Tijdens de WOI wordt in Moorsele een vliegveld aangelegd door de Duitse bezetters. Dit vliegveld is gelegen tussen de Ieperstraat, de Dadizelestraat en de Witte Molenstraat. In 1938 wordt er ten hoogte van de Ledegemstraat wederom een vliegveld aangelegd, dit keer door Belgische militairen. Van dit vliegveld, dat ‘overheule’ wordt genoemd is enkel een deel van de controletoren bewaard. Moorsele wordt fel beschoten tijdens de slag om de Leie, op 23 mei 1940. De Sint-Martinuskerk wordt hierbij zwaar beschadigd.

1.2.2.1.2 Historische kaarten

Tabel 4: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.

Bron	Jaartal	Historische Situatie
Kaart van Ferraris	1771-1777	Gedeeltelijk bebouwd, straatracés, kerkhof
Atlas der Buurtwegen	1841	Gedeeltelijk bebouwd, straatracés
Vandermaelenkaart	1846-1854	Gedeeltelijk bebouwd, straatracés
Popp Kadasterkaarten	1842-1879	Gedeeltelijk bebouwd, straatracés
Orthofoto	1971	Gedeeltelijk bebouwd, straatracés, verharde zones, groenzones
Orthofoto	1979-1990	Gedeeltelijk bebouwd, straatracés, verharde zones, groenzones
Orthofoto	2002-2003	Gedeeltelijk bebouwd, straatracés, verharde zones, groenzones

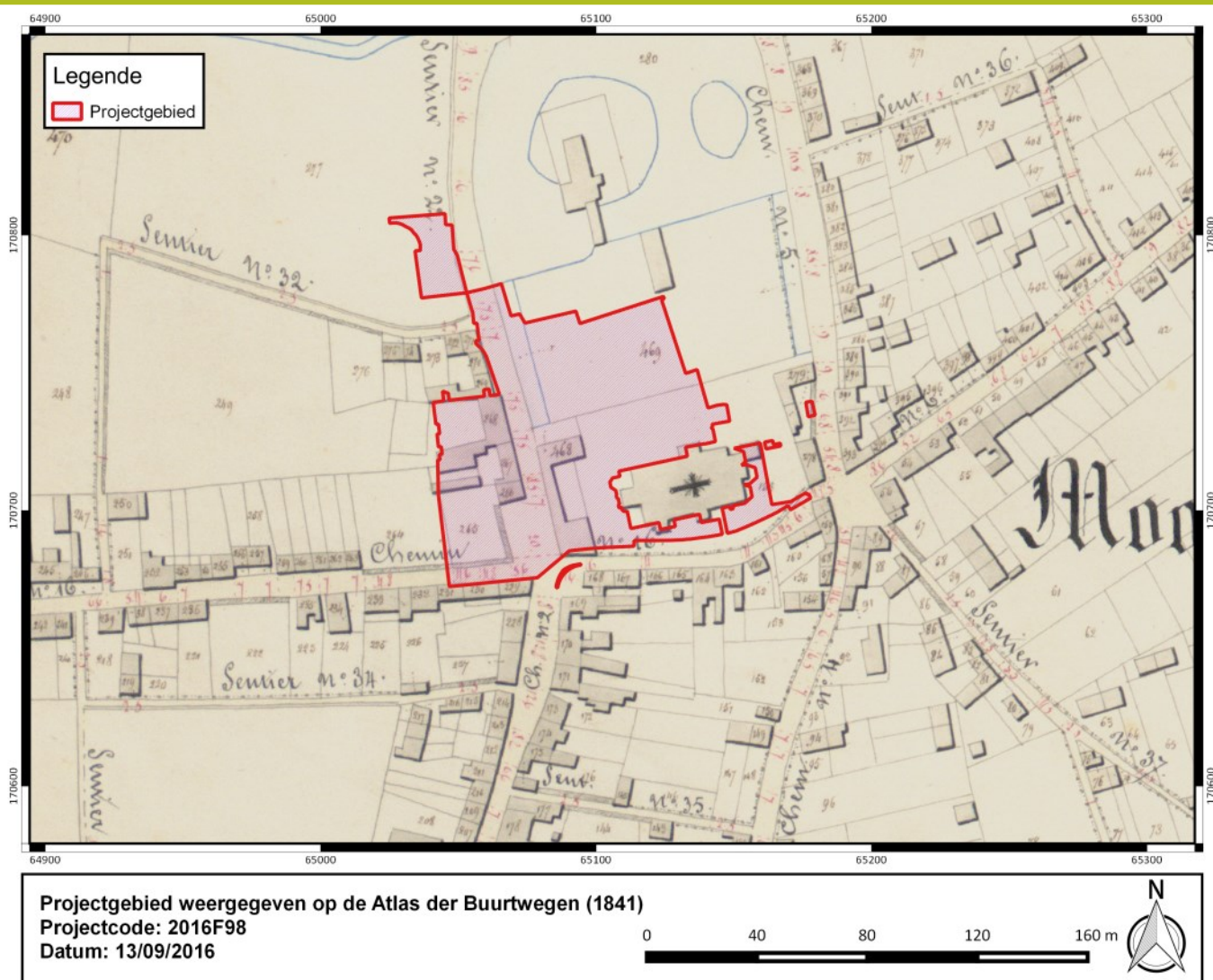
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron Geopunt)

Op de Ferrariskaart is reeds duidelijk een dorpskern zichtbaar. Op Figuur 12 situeert een gedeelte van de Sint-Martinuskerk zich binnen de grenzen van het projectgebied. Dit is evenwel te wijten aan een onnauwkeurigheid in de Ferrariskaart. Het hedendaagse projectgebied situeert zich immers omheen de Sint-Martinuskerk en het hedendaagse grondplan is quasi ongewijzigd sinds 1771-1777.

Ten zuiden van de kerk wordt een ommuurd kerkhof weergegeven. Op Figuur 12 situeert het kerkhof zich net buiten het projectgebied; opnieuw is dit het gevolg van een onnauwkeurigheid in de Ferrariskaart. Het is echter vrij waarschijnlijk dat het kerkhof zich in realiteit volledig rondom de kerk situeerde.

Het kasteel van Moorsele situeert zich ten noorden van het projectgebied, op een vrij grote afstand van het projectgebied. Opnieuw dient hier rekening gehouden te worden met een aanzienlijke foutenmarge t.a.v. de Ferrariskaart. Het grachtsegment dat op de Ferrariskaart tussen het opperhof en de kerk aangeduid wordt, is waarschijnlijk het zuidelijke grachtsegment van het neerhof. De overige segmenten van de neerhofgracht lijken op het einde van de 18de eeuw reeds gedempt.

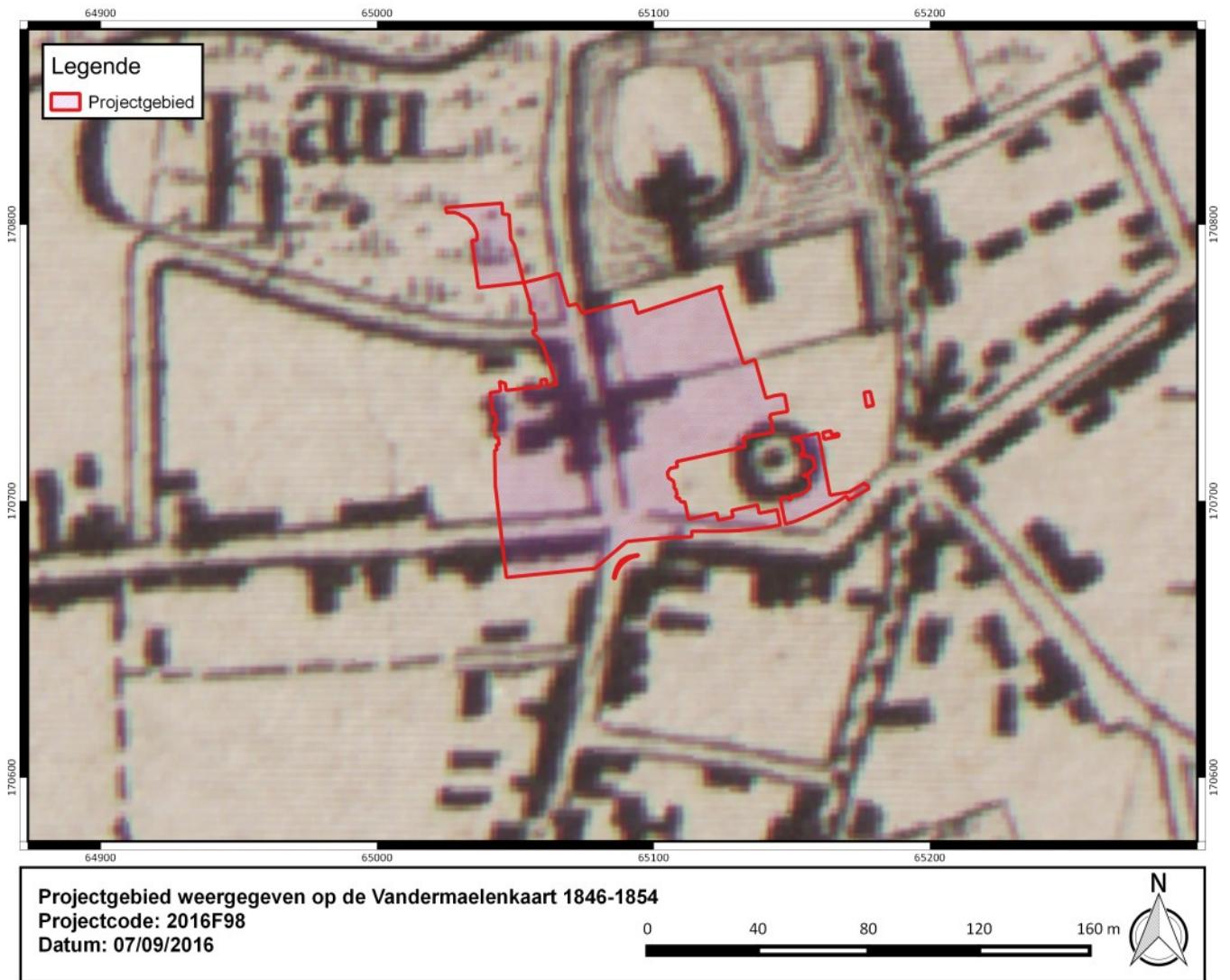
Aan weerszijden van de leperstraat wordt een aaneengesloten bebouwing aangeduid. Ook langs het Sint-Maartensplein wordt -in de zone ten westen van de kerk- aan weerszijden een aaneengesloten bebouwing weergegeven. De rest van het projectgebied is een open ruimte.

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, 1841 (Bron: Geopunt)

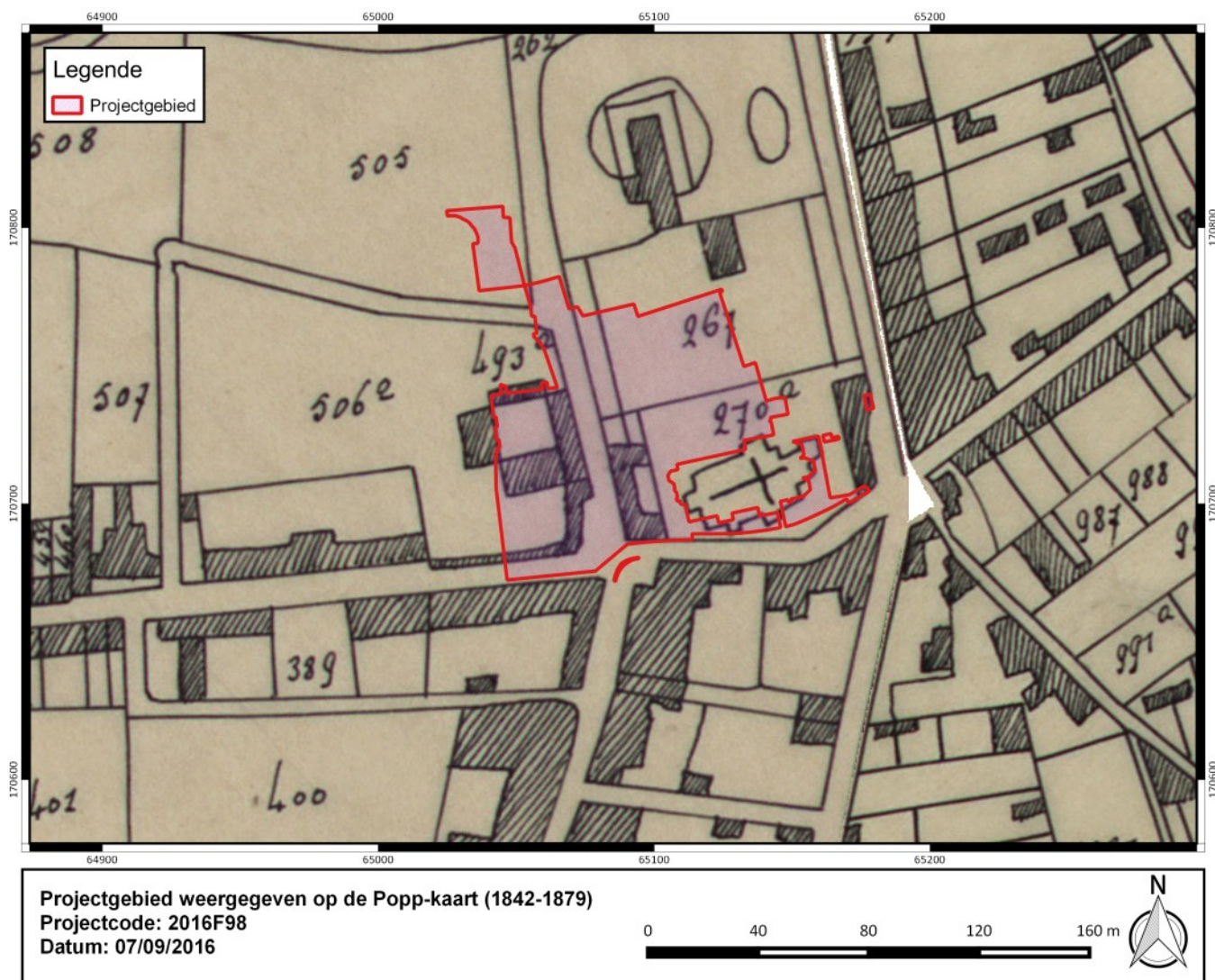
De bebouwing weergegeven op de Atlas der Buurtwegen toont veel gelijkenissen met de bebouwing op de Ferrariskaart. Er zijn echter ook een aantal punten waarop de Atlas der Buurtwegen afwijkt. Ter hoogte van de hoek Ieperstraat-Sint-Maartensplein is op deze kaart het Sint-Maartensplein ontstaan; bovendien is de bebouwing aan de noordzijde van de Ieperstraat op deze hoek verdwenen. De bebouwing aan de westkant van het projectgebied is zichtbaar toegenomen. Ten zuiden van de kerk wordt geen kerkhof aangeduid.

Interessant op deze kaart is het percelingspatroon in de zone tussen de Sint-Martinuskerk en het kasteel. In deze zone komt immers 1 groot perceel voor, dat in tegenstelling tot de andere percelen in het centrum van Moorsele niet verkaveld is. Is dit perceel in verband te brengen met het verdwenen neerhof van de kasteelsite? Het perceel is minimaal bebouwd. Zowel aan oostelijke als aan westelijke zijde komt aan de rand van dit grote perceel een smalle strook voor. Vergelijking met de Vandermaelenkaart (Figuur 14) suggereert dat deze smalle percelen in verband te brengen zijn met de begrenzing van het neerhof.

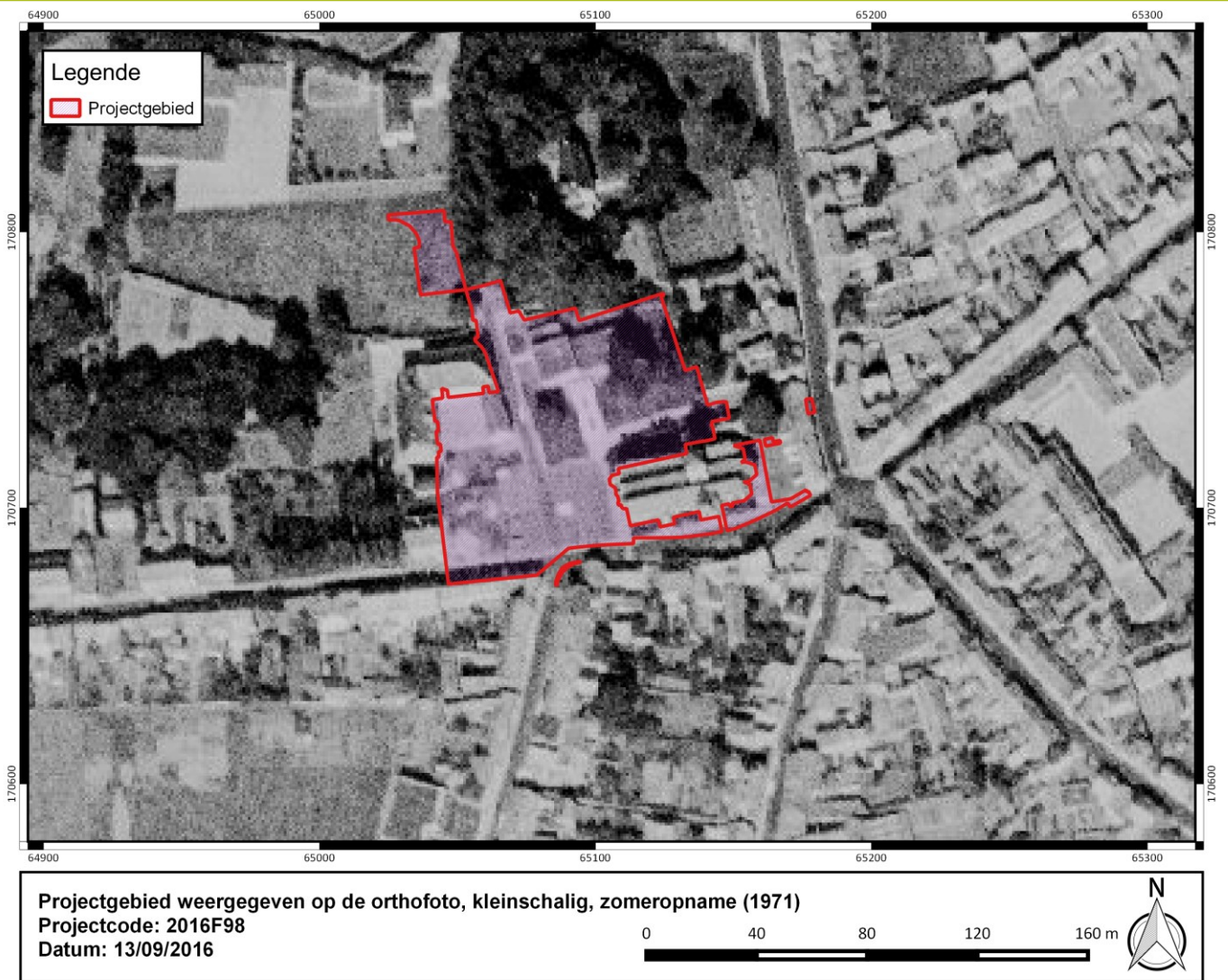
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt)

De bebouwing weergegeven op de Vandermaelenkaart is geëvolueerd. De bebouwing lang het Sint-Maartensplein ten westen van de kerk is verdwenen. Het tracé van de straten blijft quasi ongewijzigd. De bebouwing op het kruispunt van de Ieperstraat en het Sint-Maartensplein blijft eveneens ongewijzigd. Een gedetailleerd bouwplan van de Sint-Martinuskerk ontbreekt. Tussen de kerk en het kasteel komt nog steeds 1 perceel voor, dat minimaal bebouwd is. De oostelijke rand van het perceel wordt op deze kaart begrensd door water, wat de stelling van de neerhofgracht ter hoogte van de rand van dit perceel onderschrijft.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)

Op de Popp-kaart toont het gebouw centraal in het zuiden van het projectgebied (tegenover de Sint-Martinuskerk) eenzelfde bouwplan als op de Ferrariskaart en de Atlas der Buurtwegen. De westzijde van het Sint-Maartensplein is bebouwd. Het tracé van de straten blijft ongewijzigd. Tussen de kerk en het kasteel wordt nog steeds 1 perceel met een minimale bebouwing aangeduid, aan weerszijden begrensd op dezelfde wijze als op de Ferrariskaart.

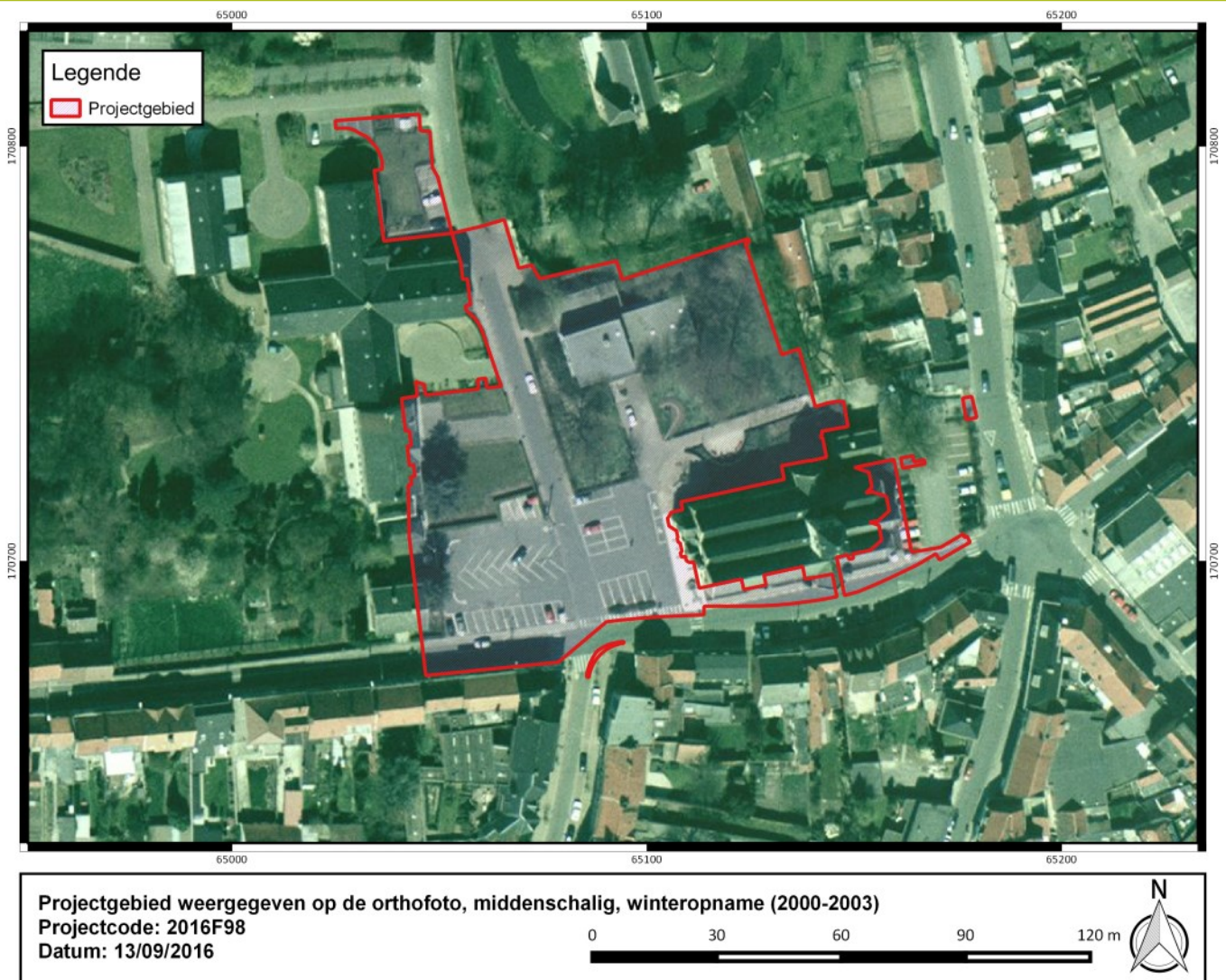

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropname, 1971 (Bron: Geopunt)

De bebouwingshistoriek blijft gelijkaardig sedert de kleinschalige orthofoto uit 1971. Het tracé van de straten blijft ongewijzigd.

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropname, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

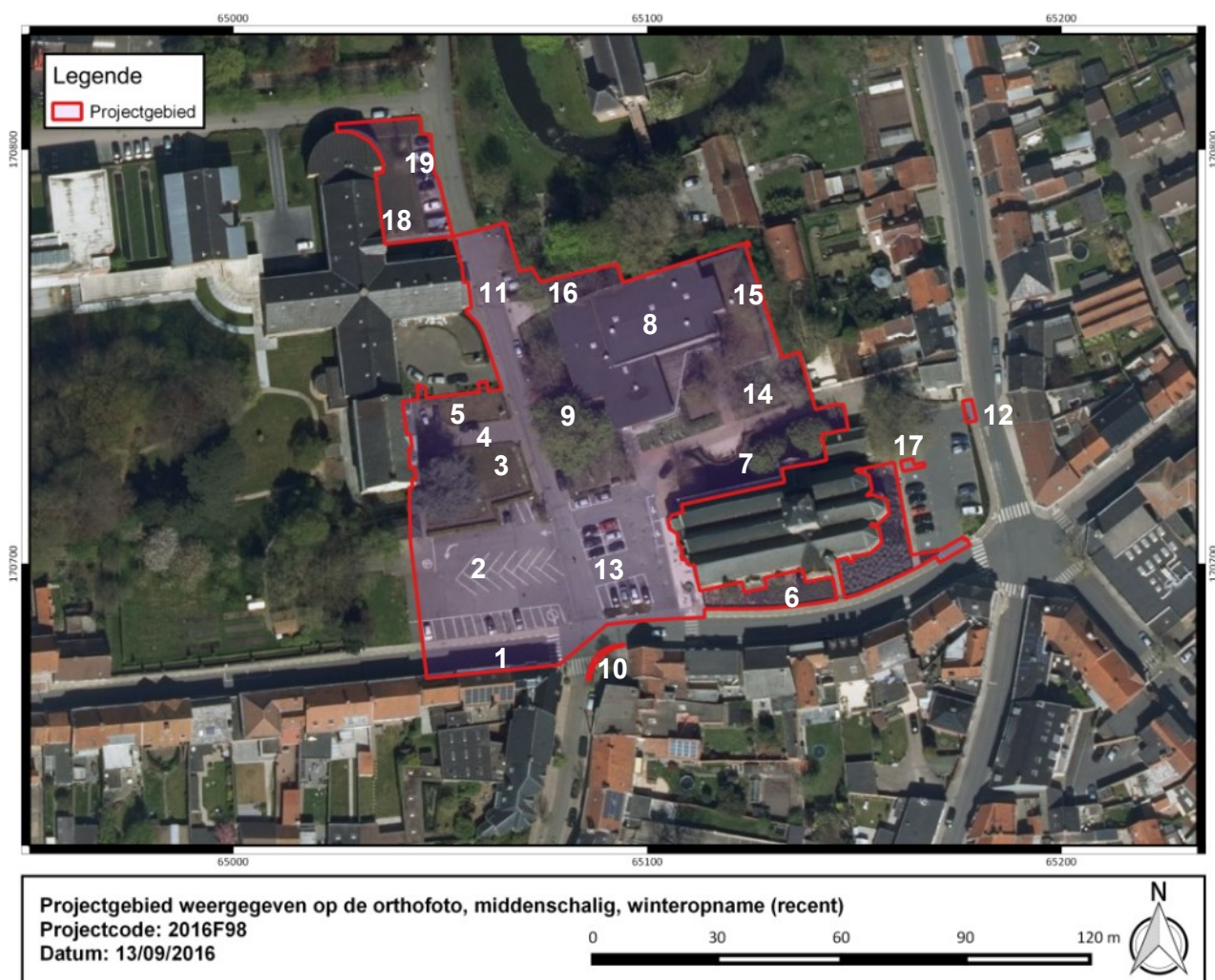

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropname, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

1.2.2.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

Huidig gebruik

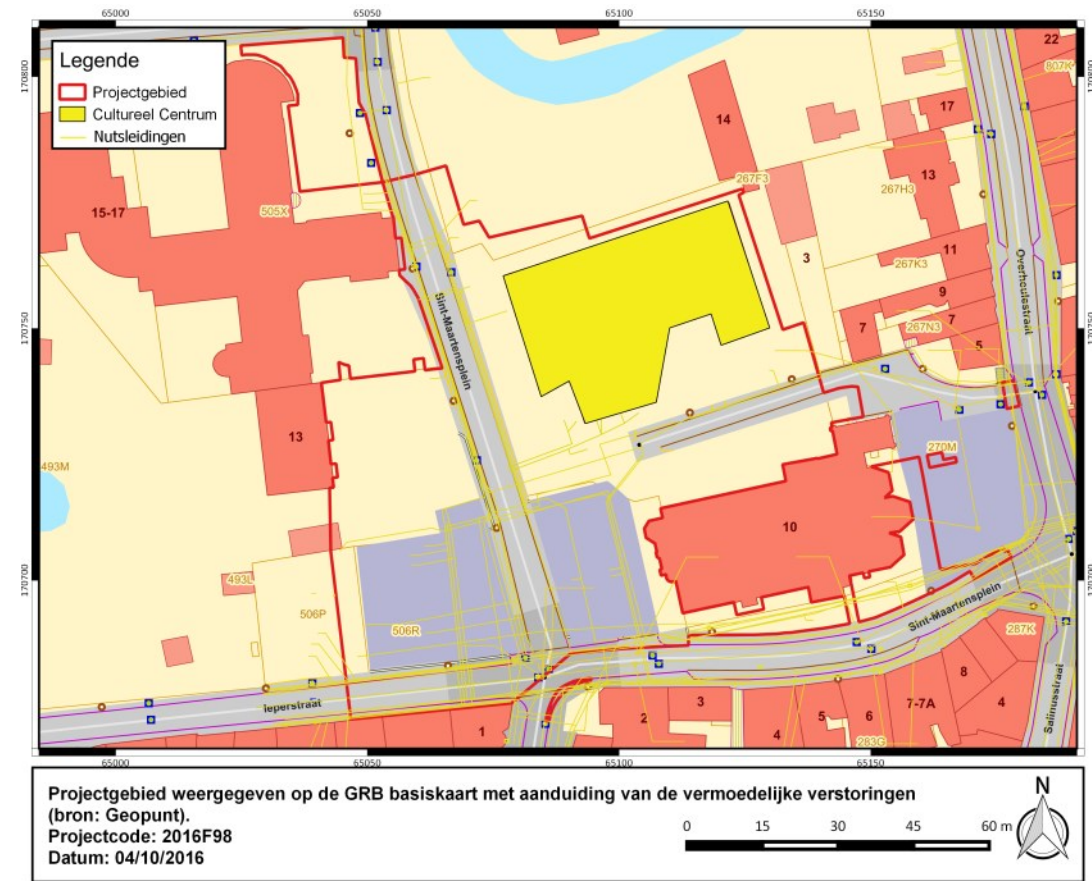
1. Ieperstraat	geasfalteerd
2. Parkeerplaatsen ten noorden van de Ieperstraat	geasfalteerd
3. Groenzone ten oosten van Klein Kasteeltje	gras, weinig bomen, hagen
4. Verharde strook ten oosten van Klein Kasteeltje	verhard (niet-geasfalteerd)
5. Ter hoogte van het westportaal	tegels, bloembakken
6. Ten zuiden en ten oosten van de kerk	struiken, lage bomen, niet ommuurd
7. Ten noorden van de kerk	verhard (niet-geasfalteerd), bomen, hagen, banken, fietsrekken, bloembakken
8. OC De Stekke (Gemeentehuis, bibliotheek)	1227m ² is bebouwd
9. Groenzone rond het OC De Stekke	gras, hoge bomen, hagen
10. Rand Damberdstraat/Ieperstraat	trottoir, paaltjes
11. Sint-Maartensplein	geasfalteerd
12. Rand Overheulestraat	trottoir
13. Parkeerplaatsen ten westen van de kerk	geasfalteerd
14. Ten zuiden van OC De Stekke	verhard (niet-geasfalteerd), gazon, bomen, hagen, beeld, bomen, muur, noordelijke zone verhard?
15. Ten oosten van OC De Stekke	verhard
16. Ten noorden van OC De Stekke	geasfalteerd
17. Parkeerplaatsen ten oosten van de kerk	geasfalteerd
18. Zone ten oosten van het RVT	groenzone
19. Zone ten oosten van het RVT	parkeerplaatsen

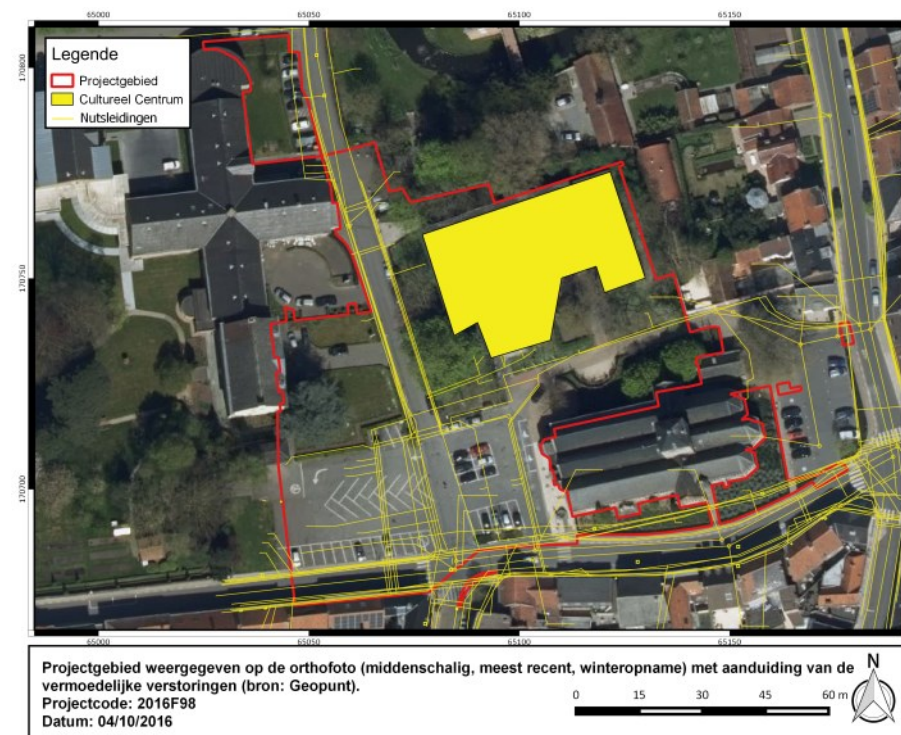
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropname, recent (Bron: Geopunt)

Verstoringsen

Binnen het projectgebied situeren zich momenteel een groot aantal nutsleidingen. Op figuur 20 worden de nutsleidingen weergegeven, die opgenomen zijn op het plan bestaande toestand. Voorafgaandelijk aan het archeologisch onderzoek dient een KLIP-melding uitgevoerd te worden en dient nagegaan te worden of het plan met de leidingen al dan niet aangevuld dient te worden.

Figuur 20. Gekende verstoringsen, aangeduid op de kadasterkaart (Bron: Geopunt)

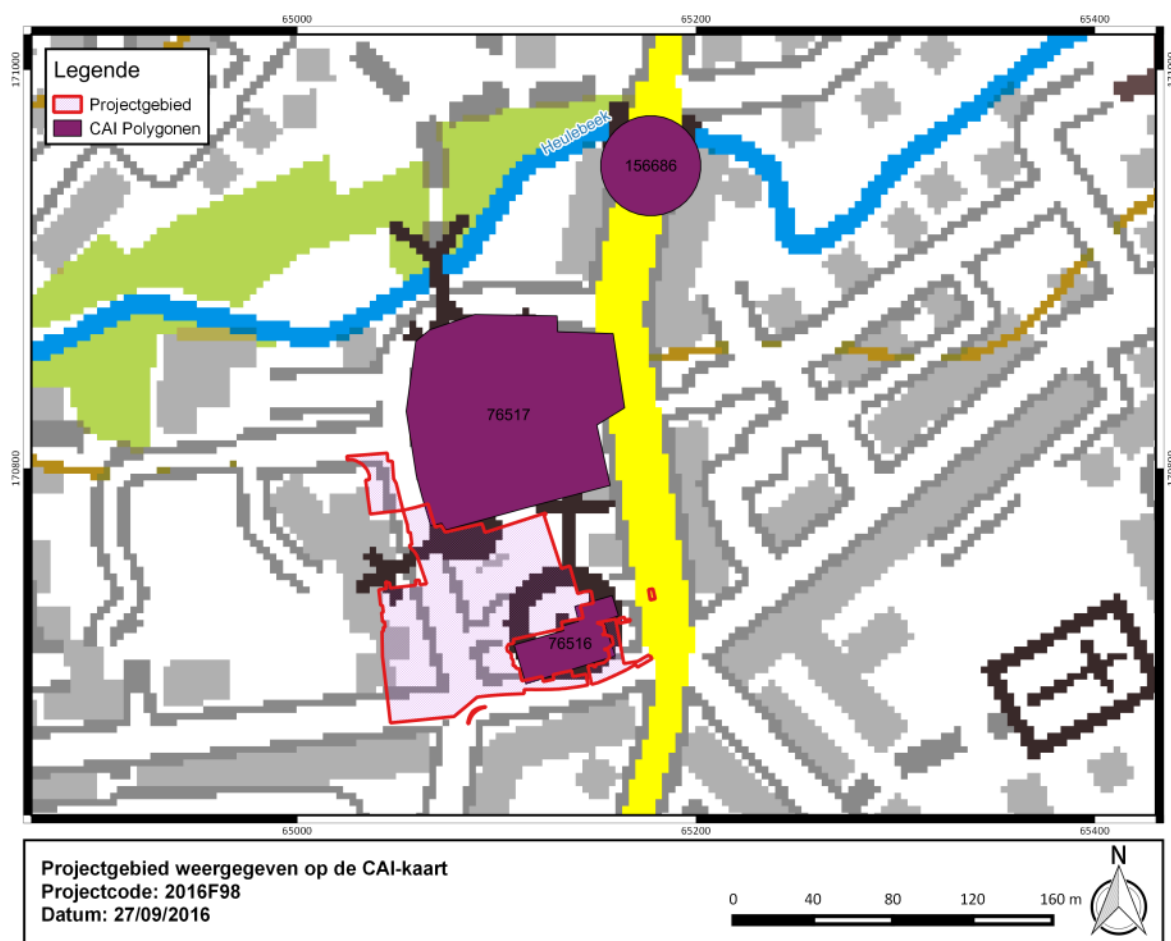
Figuur 21. Gekende verstoringsen, aangeduid op de orthofoto, middenschallig, recent (Bron: Geopu)

1.2.2.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Tabel 5: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	Omschrijving
156686	De Witte Molen watermolen (koren- en oliemolen), gebouwd voor 1819.
76517	Kasteel van Moorsele
76516	Sint-Maartenskerk

Figuur 22. Projectgebied weergegeven op de CAI-kaart.

1.2.2.2.1 Sint-Martinuskerk

Romeins bouwpuin

Op basis van het archeologisch onderzoek dat in 1982 in de Sint-Martinuskerk uitgevoerd werd door de VZW Archeologische Stichting voor Zuid-West-Vlaanderen, werd geconcludeerd dat de Romaanse zaalkerk (zie verder) opgetrokken is op de locatie van een Romeinse nederzetting. In de funderingen van de Romaanse kerk en in één van de altaarfunderingen waren immers uitzonderlijke hoeveelheden Romeins puin verwerkt⁶. De fragmenten maalstenen, verwarmingsbuizen (*tubuli*) en *hypocaustum*-tegels, blokken roze vloerbeton, Doornikse steenfragmenten, honderden dakpanfragmenten (*tegulae* en *imbrices*), fragmenten van witstenen zuiltrommels etc. suggereren de aanwezigheid van belangrijke Romeinse nederzetting. De aard van de beschreven vondsten lijkt in de richting van een *villa*-gebouw te wijzen.

Indien de bouwresten effectief afkomstig zijn van een *villa* of een andere belangrijke Romeinse nederzetting op of in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied, kan men zich de vraag stellen of deze site dan geïsoleerd voorkomt in deze regio. Op de CAI is in een straal van 2km slechts 1 andere Romeinse vindplaats gekend, nl. CAI 151466 (niet gelokaliseerd op Figuur 22)⁷. Deze landelijke Romeinse site, gelegen aan de Ezelstraat, dateert uit de 2de en 3de eeuw n. Chr. Andere vindplaatsen of vondstenconcentraties ontbreken volledig. Men dient zich evenwel de vraag te stellen of de kennisleemte m.b.t. Romeinse vindplaatsen in de omgeving van het centrum van Moorsele het gevolg is van de stand van het onderzoek.

Evolutie van de kerk

Op de Romeinse nederzetting werd een Romaanse zaalkerk gebouwd, bestaande uit een eenbeukige benedenkerk (15x8m), een smaller koor in het oosten (5x7m) en vermoedelijk ook een zware westtoren (9.8x8.2m)⁸. Waarschijnlijk gaat het in oorsprong om een zaalkerk, waaraan een toren toegevoegd werd. Tijdens de opgraving werd vastgesteld dat de fundering van de zaalkerk, opgetrokken in Doornikse kalksteen, van west naar oost systematisch dieper aangelegd werd⁹. Wellicht werd het gebouw opgetrokken op een lichte helling, die afliep naar het oosten.

Wanneer de oudste kerk precies gebouwd werd, is niet helemaal duidelijk. In 1165 wordt de kerk voor de keer vermeld in de archiefdocumenten. Mogelijk moet de oorsprong van de oudste kerk gezocht worden bij de heren van Moorsele, die in de onmiddellijke omgeving van het mottekasteel een kerk bouwden¹⁰. Het verband tussen de kerk enerzijds en de heren van Moorsele anderzijds zou de korte afstand tussen de kerk en de motte verklaren. Algemeen wordt gesteld dat het vrij waarschijnlijk is dat zowel de parochie als het eerste kerkgebouw dateren uit het midden van de 11de eeuw.

De zaalkerk werd minstens 1 keer vergroot door de toevoeging van een noordelijke kapel¹¹. Ook deze fase werd gekenmerkt door het gebruik van Doornikse kalksteen. Het is evenwel niet helemaal duidelijk hoe deze kapel te interpreteren is, m.a.w. of deze al dan niet een onderdeel was van een kruisbeuk die in een jongere fase aan de zaalkerk toegevoegd was.

⁶ DESPRIET 1983, 22.

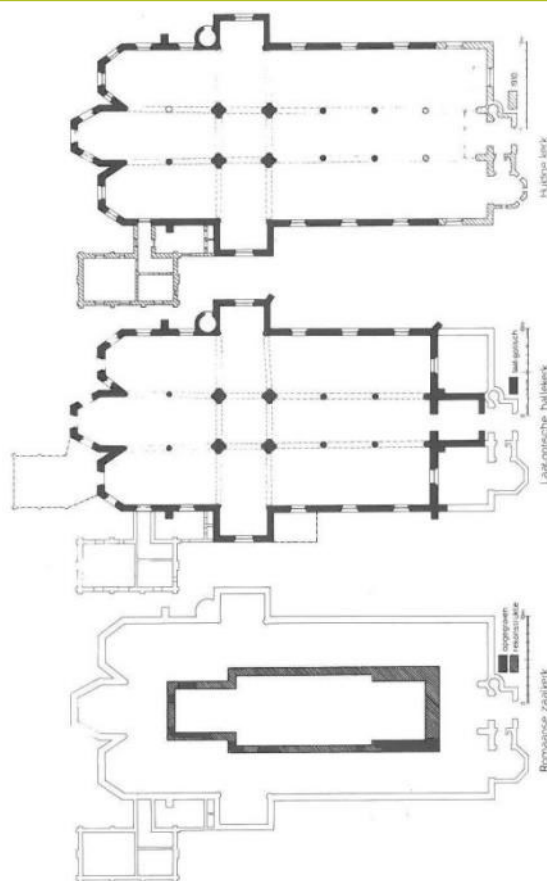
⁷ VERDEGEM, DE SMAELE, THUY, PIETERS, VANDEN BORRE & JANSSENS 2011.

⁸ DESPRIET 1983, 21-22, 73-77. Volgens Ph. Despriet dateert dit kerktype van voor 1200 (DESPRIET 1983, 9).

⁹ Lokaal was in de fundering een blok ijzerzandsteen verwerkt (DESPRIET 1983, 22).

¹⁰ DESPRIET 1983, 8.

¹¹ DESPRIET 1983, 22, 78-79.

Figuur 23 Reconstructie van de verschillende fasen in de evolutie van de Sint-Martinuskerk (DESPRIET 1983, 72)

De Romaanse kerk werd gesloopt in de 15de eeuw en op het einde van de 15de of begin van de 16de eeuw vervangen door een driebeukige, laatgotische hallenkerk. Deze hallekerk is, met uitzondering van de westgevel en enkele steunberen die verdwenen zijn in 1910, momenteel nog quasi volledig bewaard. Op basis van het onderzoek kon afgeleid worden dat deze kerk in 1 keer tot stand gekomen is, wat zich vertaalt in een uniform gebruik van baksteenformaat (23x5.5x11cm) in zowel de 3 koren, de transeptarmen, de bovenbouw van de toren en de funderingen. In deze kerk situeerden zich de praalgraven van de dorpsheeren en hun aanverwanten.

De hallekerk werd in de loop der eeuwen verder uitgebouwd door de bouw van een ronde traptoren in de hoek van het zuidkoor en het zuidtransept en door de aanbouw van een westportaal¹². In 1910 werd de kerk een laatste keer uitgebreid: de westzijde van het schip werd verlengd met één travee van 7.2m diepte en er werd een nieuw westportaal en doopkapel gebouwd¹³. Tijdens deze fase werd ook de sacristie gesloopt en vervangen door een nieuwe.

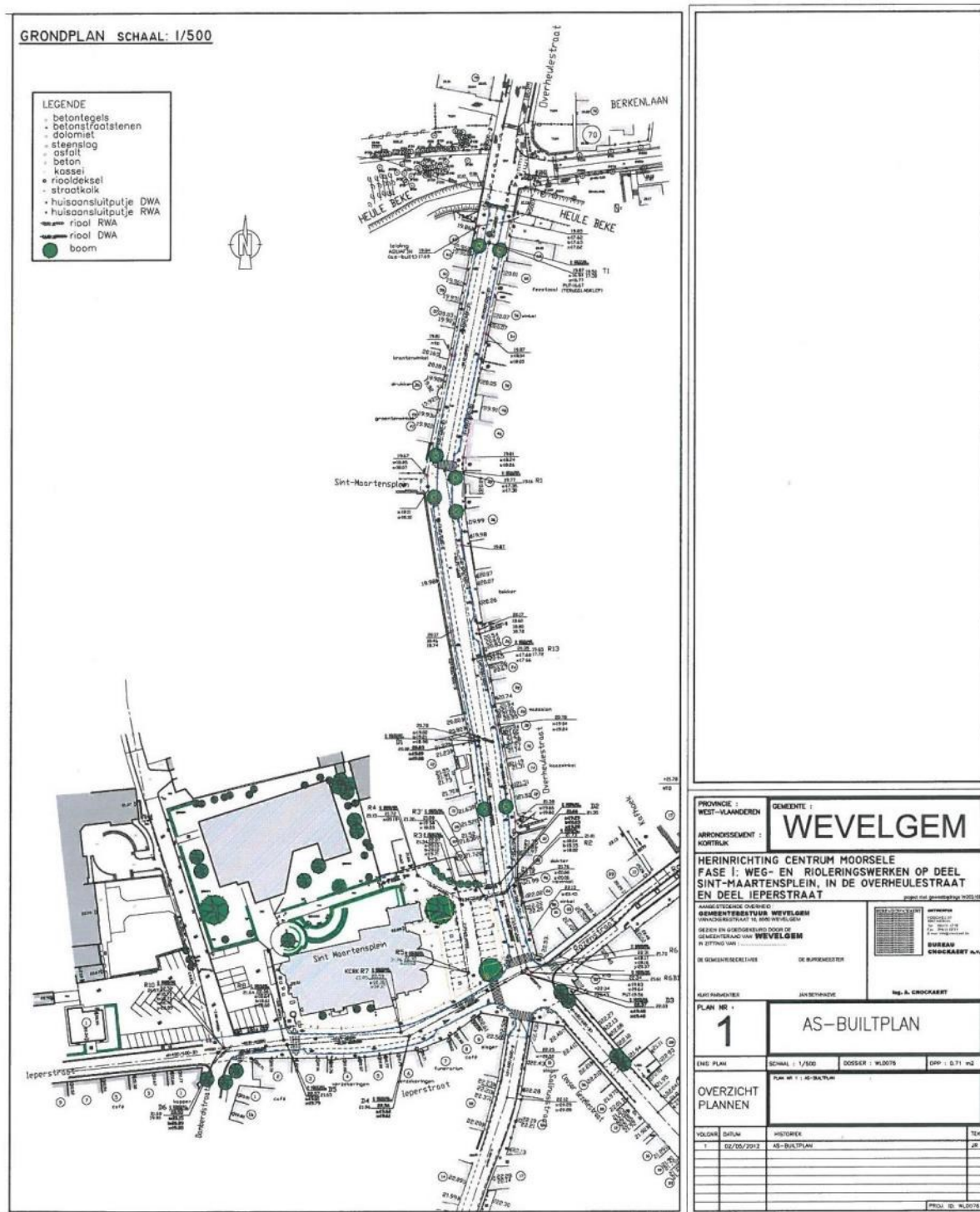
Kerkhof

Wat de (archeologische) gegevens m.b.t. het kerkhof betreft, dient verwezen te worden naar de uitvoering van fase 1, de reeds uitgevoerde wegenis- en rioleringswerken (Figuur 24, Figuur 25)¹⁴. Uit de mondelinge communicatie met de gemeente Wevelgem blijkt dat tijdens fase 1 reeds heel wat menselijke resten aangetroffen zijn aan de oostzijde van de kerk. Meer bepaald werden resten aangetroffen ter hoogte van de huidige parkeerplaatsen aan de oostzijde van de kerk. Deze resten werden niet archeologisch onderzocht. Er kon niet achterhaald worden tot op welke diepte menselijke resten aangetroffen zijn.

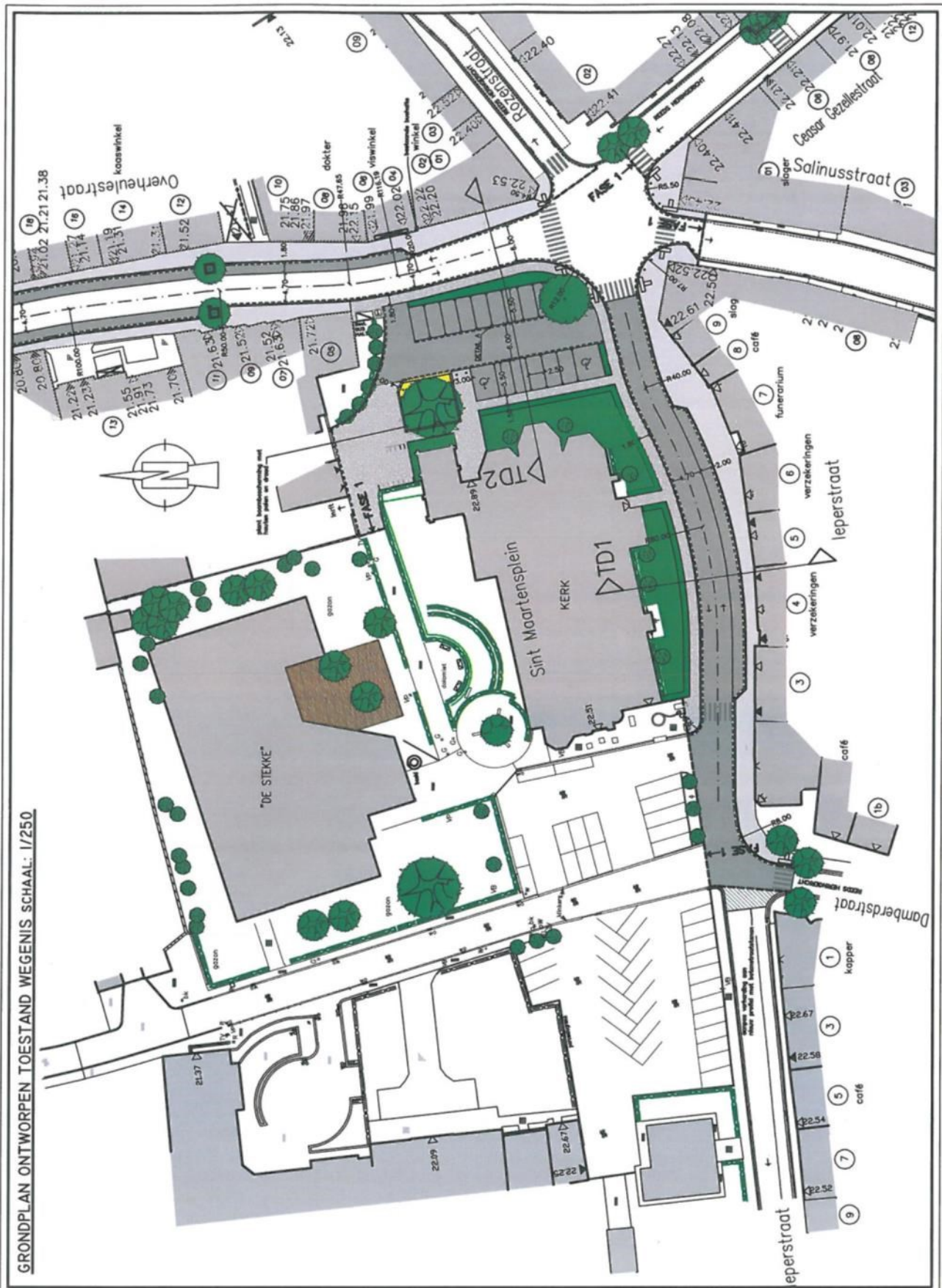
¹² DESPRIET 1983, 23.

¹³ DESPRIET 1983, 20-21.

¹⁴ Dieptes van de leidingen: 1.80m achterkant kerk, 2 tot 4 m in de leperstraat (met dank aan Studiebureau Cnockaert).

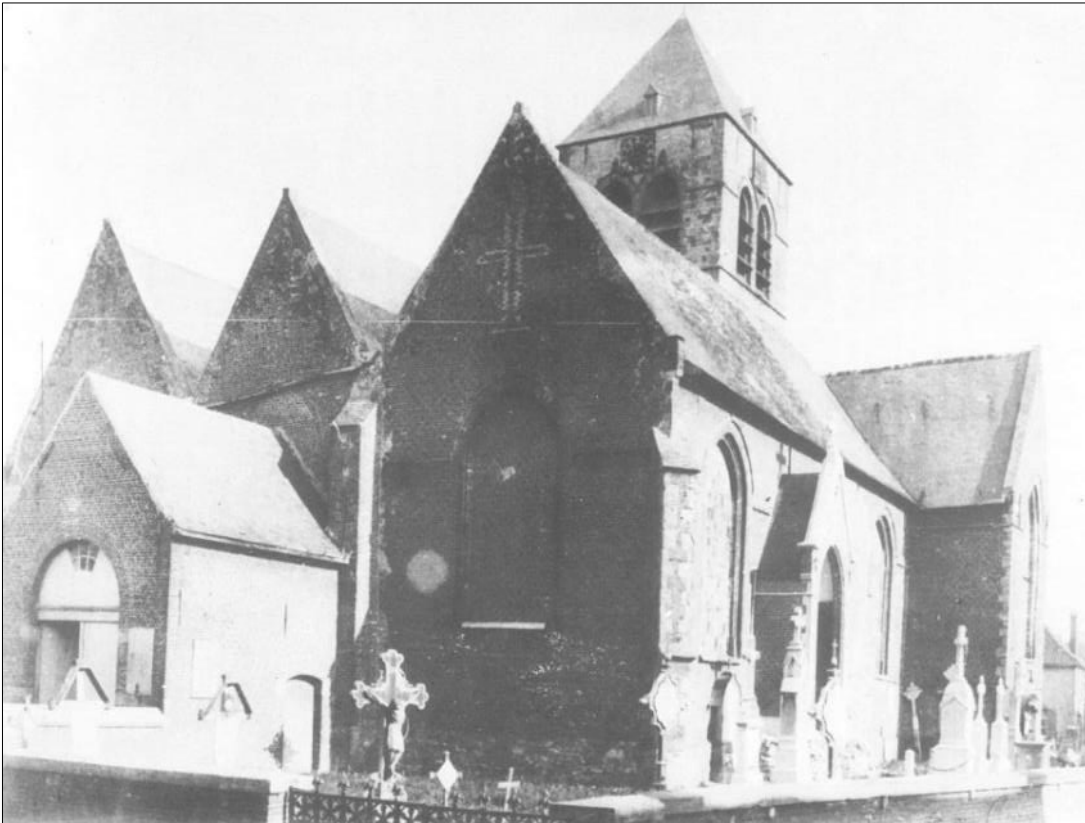
Figuur 24. Moorsele fase 1, as-builtplan (met dank aan Studiebureau Cnockaert)

Figuur 25. Moorsele fase 1, grondplan ontworpen toestand wegenis (met dank aan Studiebureau Cnockaert)

Het voorkomen van menselijke resten aan oostzijde van de kerk staft de hypothese dat het kerkhof zich oorspronkelijk volledig rondom de kerk bevond en niet enkel aan zuidelijke zijde, zoals aangeduid op de kaart van Ferraris.

Wanneer de opgave van de begraafplaats precies te situeren is, kon op basis van de beschikbare bronnen niet afgeleid worden. Op een archieffoto, genomen voor de uitbreiding van de kerk in 1910, zijn aan zuidelijke zijde van de kerk nog graven zichtbaar (Figuur 26). Op een foto uit 1970 echter is dit niet meer het geval (Figuur 27). Momenteel herinneren enkel nog de calvarie tegen de zuidgevel en de ingemetselde grafzerken aan deze begraafplaats.

Figuur 26. Archieffoto van de kerk, daterend voor de uitbreiding van 1910 (DESPRIET 1983, 12)

Figuur 27 Foto van de kerk uit 1970 (collectie KIKIRPA)

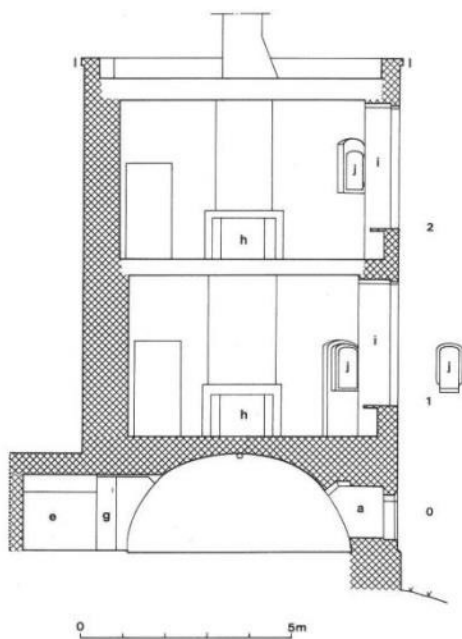
1.2.2.2.2 Kasteel van Moorsele

Ca. 120m ten noorden van de Sint-Martinuskerk, net buiten het projectgebied, komt een omwalde kasteelsite voor. Deze site wordt omschreven als het kasteel van Moorsele.

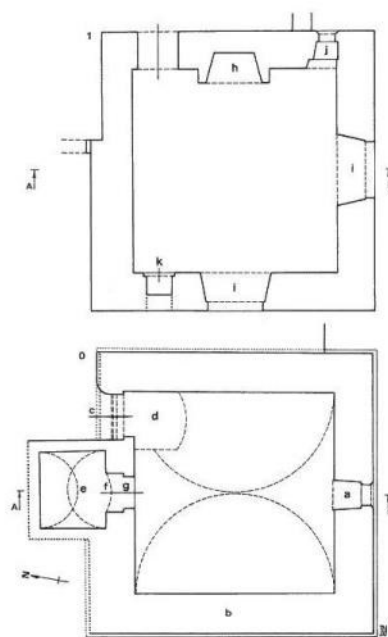
Het kasteel is volgens Ph. Despriet ingeplant op een min of meer cirkelvormige motteheuvel met een basisdiameter van 51-52m¹⁵. Onderzoek heeft aangetoond dat de heuvel slechts ca. 4m hoger was dan het peil van de gracht. De vaststelling dat het centrale eiland slechts beperkt opgehoogd is, doet bij sommige onderzoekers de vraag rijzen of de term mottekasteel wel van toepassing is op dit kasteel¹⁶. Deze discussie wordt hier buiten beschouwing gelaten; hieronder wordt de term motte verder gebruikt. Op basis van stratigrafisch onderzoek kon afgeleid worden dat de kern van de motte tijdens de 14de eeuw uitgebreid is naar het zuiden¹⁷. De kern was aangelegd op een lemige bodem, in de beekvallei van de Heulebeek.

Volgens E. Warlop, Ph. Despriet en E. Vercaemst bouwde Geldolf I, heer van de heerlijkheden Moorsele en Ter Gracht, op het uitgebreide deel van de motte tussen 1418-1420 en 1443 een laatgotisch kasteel¹⁸. Het kasteel werd volgens de onderzoekers opgetrokken bovenop oudere restanten, die teruggaan tot de 12de eeuw.

De donjon, ter hoogte van de zuidwesthoek van het kasteel, is volgens de onderzoekers eveneens in deze periode opgetrokken (Figuur 28, Figuur 29). De donjon wordt gekenmerkt door een vierkant grondplan (7.54x7.37m) en is opgetrokken met bakstenen van gemiddeld 24.7x11.6x5.3cm¹⁹. Momenteel zijn nog 3 niveaus bewaard; oorspronkelijk kwamen 4 niveaus voor. De kelder, voorzien van een tongewelf, is gaaf bewaard; het gelijkvloers en de eerste verdieping daarentegen werden in de 18de eeuw sterk aangepast²⁰.

Figuur 29. Donjon, doorsnede AA
(DOPERE & UBREGTS 1991, 203.

Figuur 28. Donjon, grondplan
(DOPERE & UBREGTS 1991, 203.

Het kasteel werd in de tweede helft van de 16de eeuw sterk beschadigd en in de 18de eeuw grondig verbouwd. Een onderkelderde ruimte (7.65x6m) werd tijdens deze fase gesloopt en opgevuld met puin. De woonvleugel is in zijn huidige vorm te dateren in 1779.

¹⁵ DESPRIET 1984, 88. DESPRIET 1985, 27-28.

¹⁶ DOPERE & UBREGTS 1991, 41, 107.

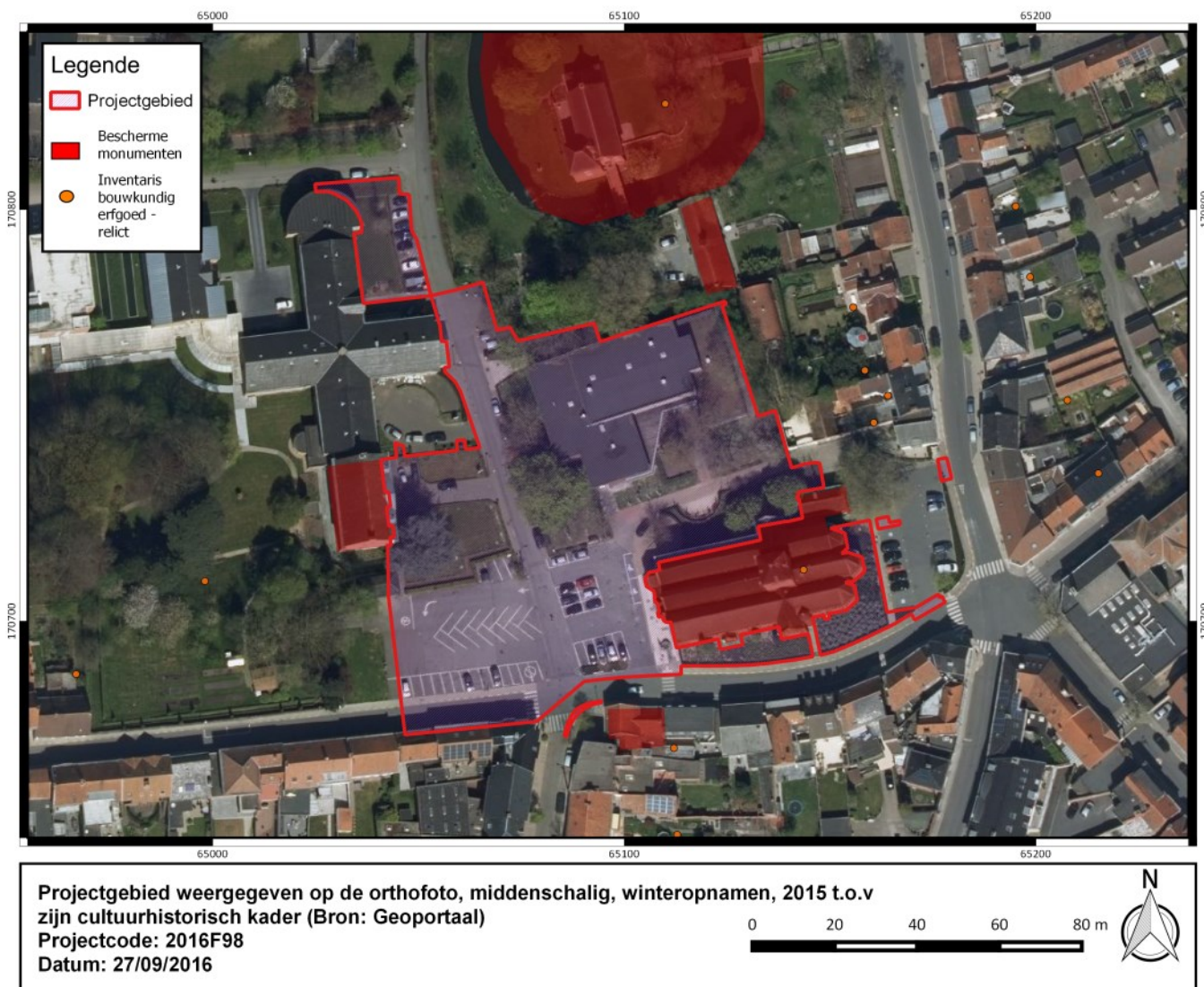
¹⁷ DESPRIET 1984, 88.

¹⁸ WARLOP, DESPRIET & VERCAEMST 1986, 34-36, 69-89.

¹⁹ DOPERE & UBREGTS 1991, 107, 110.

²⁰ DOPERE & UBREGTS 1991, 203.

1.2.2.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader

Figuur 30. Projectgebied weergegeven op de middenschallige orthofoto t.o.v. zijn cultuurhistorisch kader

1.2.2.3.1 Kasteel van Moorsele

Het kasteel van Moorsele is sinds 3/06/2005 beschermd als monument. De bescherming omvat de donjon en woonvleugel, de bakstenen brug, het koetshuis, de venijnbomen en de omwalling.

Beschrijving inventaris²¹:

Het kasteel (donjon en woonvleugel) van Moorsele, de bakstenen brug, het koetshuis, de venijnbomen en de omwalling zijn beschermd als monument omwille van het algemene belang gevormd door de:

historische waarde

- *Als zijnde het kasteel van de heerlijkheid van Moorsele en Ter Gracht, opgetrokken tussen 1418-1420 en 1443 op de resten van een ouder kasteel in opdracht van Geldolf I van der Gracht, kamerheer en raadsheer van Filips de Goede.*
- *Als zijnde een site waarvan de geschiedenis opklimt tot in het midden van de 12de eeuw. De site wordt voor het eerst vermeld in een archiefdocument (bewaard in het rijksarchief van Kortrijk) van 1457, de oudste afbeelding dateert van 1724 (eerste kaart van het landboek van Moorsele).*

²¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/12996>

- *Als zijnde een site die aan de oorsprong ligt van de huidige dorpskern en die tot op heden het uitzicht ervan bepaalt.*
- *Als zijnde een site die achtereenvolgens in het bezit was van de adellijke families van der Gracht, van (de) Liedekerke (een zijtak van de oude adellijke familie van Gavere), Bastal de Beer en de Lens. De eigenaars van het kasteel waren tevens heren van de heerlijkheid Moorsele en ter Gracht.*

historische waarde (in casu architectuurhistorische waarde):

- *Als zijnde een kasteel, gelegen op een omwalde mote, bestaande uit een donjon, opgetrokken tussen 1418-1420 en 1443 en een woonvleugel van 1779.*
- *Als zijnde een zeldzaam voorbeeld van een donjon in West-Vlaanderen. De zuidgevel van het gebouw wordt gemarkeerd door twee metseltekens van zwarte baksteen met name een Latijns kruis en een dubbele ruit met toevoegingen.*
- *Omwille van het 18de-eeuws interieur van de donjon en het grotendeels behouden 19de-eeuwse interieur in de woonvleugel. De verschillende ruimtes van het kasteel bewaren marmeren schouwmantels, de schouwboezems en de plafonds zijn voorzien van lijst- en stucwerk.*
- *Omwille van de volledigheid van de site, de bakstenen brug geflankeerd door twee venijnbomen (Taxus) en het 19de-eeuws koetshuis met deels bewaard interieur, gelegen op het neerhof, bleven bewaard.*

sociaal-culturele waarde

- *Als zijnde een markante getuige van de feodale structuren in de middeleeuwen en het ancien régime.*
- *Als zijnde een representatief voorbeeld van de steeds evoluerende levensstijl van de adel en de gegoede burgerij, de verzorgde en luxueuze binnenafwerking geeft uiting van de status van de bewoners. De ijskelder verwijst naar de 19de-eeuwse manier van leven en de nood aan comfort.*
- *Als zijnde een kasteel met beeldbepalende ligging in het dorpscentrum van Moorsele, in de nabijheid van de Sint-Martinus en Sint-Christoffelkerk.*

1.2.2.3.2 Parochiekerk Sint-Martinus en Sint-Christoffel

Ook de oude delen van de parochiekerk Sint-Martinus en Sint-Christoffel zijn omwille van hun historische, kunsthistorische en oudheidkundige waarde beschermd als monument bij KB van 19/04/1937²². Het gaat om de volledige 15de- of 16de-eeuwse kerk, met uitzondering van de nieuwbouw uit 1910.

De parochiekerk is sinds 05/10/2009 vastgesteld als bouwkundig erfgoed²³. Het bedehuis werd gebouwd vóór 1165 -de eerste vermelding van de kerk in de archiefdocumenten-, vermoedelijk door de heren van Moorsele. Dit verband tussen de kerk en de heren van Moorsele verklaart de korte afstand tussen de kerk en de motte. Het is vrij waarschijnlijk dat zowel de parochie als het eerste kerkgebouw op deze plaats ouder zijn en dateren uit het midden van de 11de eeuw.

De laatgotische hallenkerk dateert uit het einde van de 15de of het begin van de 16de eeuw; de hallenkerk werd opgetrokken ter vervanging van de Romaanse zaalkerk die gesloopt werd in de 15de eeuw. In 1578, tijdens de godsdienstoorlogen, werd de kerk in brand gestoken. Vanaf 1595 werd ze heropgebouwd. De opeenvolgende bouwfasen van de kerk maken geen deel uit van deze nota. We vestigen enkel de aandacht op de bouw van een bakstenen westportaal in 1775 en de vergroting van de kerk, met name de verlenging van de westzijde van het schip met één travee en de bouw van een nieuw

²² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/13600>

²³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Parochiekerk Sint-Martinus en Sint-Christoffel, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/71475> (geraadpleegd op 27 september 2016).

portaal en een nieuwe doopkapel in 1910-11. Tijdens deze fase werd de sacristie gesloopt en vervangen door een nieuwe.

Oorspronkelijk bevond zich, al dan niet gedeeltelijk rond de kerk, een kerkhof. Op de kaart van Ferraris (1771-1778) wordt het kerkhof aan zuidelijke zijde van de kerk aangeduid. De calvarie tegen de zuidgevel van de kerk en verschillende ingemetselde grafzerken zijn momenteel nog de enige getuigen van deze begraafplaats. De voormalige begraafplaats wordt momenteel ingenomen door parkeerplaatsen ten oosten en ten westen.

1.2.2.3.3 Herenhuis "Klein Kasteel(tje)"

Ook het vrijstaand herenhuis, in de volksmond "Klein Kasteel(tje)" genaamd, gelegen in een ommuurde tuin, is beschermd als monument bij M.B. van 3 juni 2005.

Beschrijving inventaris²⁴:

Het herenhuis is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de: historische waarde (in casu architectuurhistorische waarde):

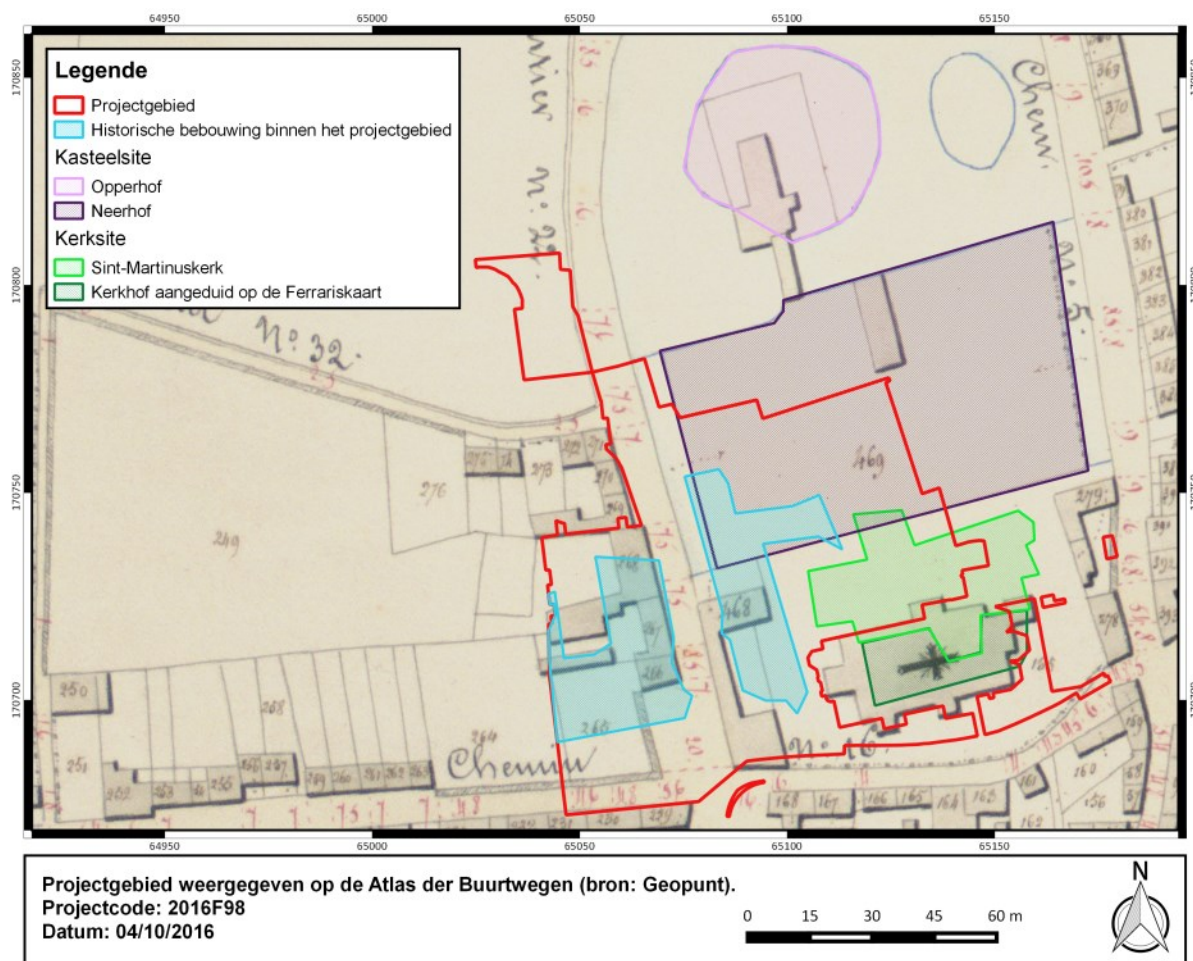
- *Als zijnde een typisch voorbeeld van een herenhuis, opgetrokken in de tweede helft van de 18de eeuw, in opdracht van Jozef Cornillie, een vooraanstaand linnenkoopman. De evenwichtig opgebouwde classicistische gevel met benadrukt middenrisaliet sluit typologisch aan bij de in zwang zijnde Franse bouwstijlen. Typerend zijn de horizontale gevelbelijning, zoals het fries en de waterlijst en de decoratieve motieven van het middenrisaliet;*
- *Omwille van de gaaf bewaarde voorgevel met behouden schrijnwerk met fraai authentiek glas;*
- *Omwille van het bewaarde classicistisch interieur, en de grotendeels behouden oorspronkelijke indeling. De inkomhal met de oorspronkelijke monumentale houten trap. De verschillende salons bewaren marmeren schouwmantels, plafonds en wanden zijn voorzien van profileringen, lijst- en stucwerk. Eén salon heeft een meer zeldzame empire-aankleding. Tevens bleven de binnendeuren, waarvan verschillende met decoratief uitgewerkte supraportes, bewaard.*

sociaal-culturele waarde

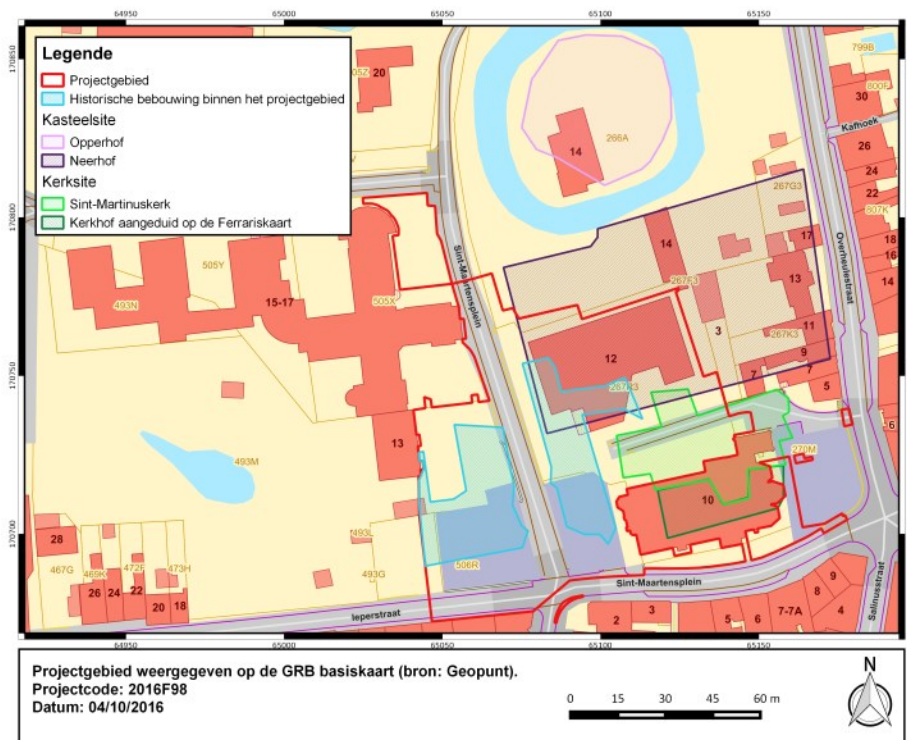
- *Als zijnde een representatief voorbeeld van de verfijnde levensstijl van de burgerij op het einde van de 18de eeuw;*
- *Als zijnde interessant door het grotendeels behouden classicistisch interieur met verzorgde en luxueuze binnenafwerking, als uiting van de status van de bewoners.*

²⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/13812>

1.3 Conclusie en syntheseplan

Figuur 31. Syntheseplan, aangeduid op de Atlas der Buurtwegen

Figuur 32. Syntheseplan, aangeduid op de kadastrakaart

1.3.1 Samenvatting gericht op gespecialiseerd publiek

Ter hoogte van het projectgebied Centrum Moorsele wordt een herinrichting van het dorpscentrum gepland. Naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, werd een archeologienota opgemaakt. Op basis van dit bureauonderzoek werd nagegaan of een verder archeologisch traject met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of er een (gedeeltelijke vrijgave) mogelijk is.

Uit het bodemkundig/landschappelijk onderzoek blijkt dat het overgrote deel van het projectgebied zich situeert in het kunstmatige bodemtype OB, wat betekent dat het bebouwd is. In het noordelijke deel van het projectgebied is er een natte zandleembodem zonder profiel aanwezig. Het gaat om een hydromorfe, alluviale bodem die veel te nat en soms kortstondig geïnundeerd is in de winter.

De Centraal Archeologische Inventaris duidt net buiten de begrenzing van het projectgebied 2 archeologische vindplaatsen aan, nl. de Sint-Martinuskerk en het kasteel van Moorsele. Wat de Sint-Martinuskerk betreft, werden tijdens het archeologisch onderzoek -in 1982 uitgevoerd door de vzw Archeologische Stichting voor Zuid-West-Vlaanderen- grote hoeveelheden Romeins bouwpuin, ingewerkt in de funderingen van de Romaanse zaalkerk en in één van de altaarfunderingen aangetroffen. De aard en de opmerkelijke hoeveelheid Romeinse vondsten suggereert de aanwezigheid van een belangrijk Romeins complex op of in de onmiddellijke nabijheid van het projectgebied.

Indien de bouwresten effectief afkomstig zijn van een Romeinse *villa*, die zich in de omgeving van het projectgebied situeerde, bestaat de perceptie dat dit gebouwencomplex vrij geïsoleerd voorkomt. Op de CAI is in een straal van 2km slechts 1 andere Romeinse vindplaats gekend. Andere vindplaatsen of vondstenconcentraties ontbreken volledig. Hier dient men zich de vraag te stellen of de kennisleemte m.b.t. Romeinse vindplaatsen in de omgeving van het centrum van Moorsele al dan niet het gevolg is van de stand van het onderzoek.

Daarnaast kon op basis van het archeologisch onderzoek de verschillende bouwfasen van de Sint-Martinuskerk gereconstrueerd worden. Het huidige grondplan is het resultaat van de laatste bouwcampagne van 1910, waarbij de hallekerk uit het einde van de 15de eeuw of het begin van de 16de eeuw met 1 travee uitgebreid werd. Tenslotte moet opgemerkt dat worden dat bij het archeologisch onderzoek in de kerk heel wat begravingen aan het licht kwamen, die in verband te brengen zijn met de dorpsheren van Moorsele. Wat het kerkhof aan de buitenzijde van de kerk betreft, bestaat er weinig informatie. Het kerkhof wordt afgebeeld op de Ferrariskaart; op de kadasterkaarten vanaf het midden van de 19de eeuw wordt het kerkhof niet aangeduid. Enkel op een archiefphoto, genomen voor de uitbreiding van de kerk in 1910, is een kerkhof zichtbaar.

Het kasteel van Moorsele is een omwalde site, die vermoedelijk teruggaat tot een mottekasteel uit de 12de eeuw. Het huidige restant situeert zich ter hoogte van het opperhof; het neerhof was tot het einde van de 19de eeuw bewaard als relict in het perceleringspatroon. Het kasteel van de heerlijkheid van Moorsele en Ter Gracht werd waarschijnlijk opgetrokken tussen 1418- 1420 en 1443.

Ondanks de vele vraagtekens m.b.t. de juiste interpretatie van het archeologisch onderzoek dat in het verleden uitgevoerd werd, dient geconcludeerd te worden dat het archeologisch potentieel van het projectgebied groot is. Zowel de kasteelsite als de kerksite, die beide al dan niet teruggaan op oudere kernen, zijn bepalend geweest voor het ontstaan en de evolutie van de dorpskern. De geplande werken vormen een laatste kans om de connectie tussen beide sites archeologisch te inventariseren en waarderen en meer inzicht te krijgen in de complexe ontstaansgeschiedenis van Moorsele.

1.3.2 Samenvatting gericht op niet- gespecialiseerd publiek

Het projectgebied betreft het centrum van de deelgemeente Moorsele (gemeente Wevelgem). Net buiten het projectgebied situeren zich 2 gekende archeologische vindplaatsen. Archeologisch onderzoek in 1982 suggereert dat de Sint-Martinuskerk gebouwd is op of in de onmiddellijke nabijheid van een belangrijke Romeinse site. Op basis van de hoeveelheid en de aard van de Romeinse vondsten kan afgeleid worden dat het hier om een *villa*-complex moet gaan. Ook het kasteel van Moorsele ligt net buiten het projectgebied. Dit omwalde kasteel werd opgericht in de late Middeleeuwen. Volgens de onderzoekers is het kasteel gebouwd op oudere resten en gaat de oorsprong terug tot de 12de eeuw. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er nog waardevolle archeologische informatie in de bodem kan teruggevonden worden, die bij de geplande werken vernield zou kunnen worden als hier geen rekening mee gehouden wordt. Deze interpretatie is gebaseerd op een analyse van de tot nog toe beschikbare archeologische, historische en landschappelijke informatie.

1.4 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

DESPRIET PH. 1983A, *De Sint-Martinuskerk in Moorsele. Geschiedenis - opgravingen - kunstbezit*, Archeologische en historische monografieën van Zuid-West-Vlaanderen" vol.7. Kortrijk, 1983.

DESPRIET Ph. 1983b, Moorsele: Opgravingen in de Sint-Maartenskerk, *Archaeologia Mediaevalis*, 25-26/02/1983, p. 67.

DESPRIET Ph. 1985, Het Kasteel van Moorsele, *Archaeologia Mediaevalis*, 15-16/03/1985, 27-28.

DOPERÉ F. & UBREGTS W. 1991: De donjon in Vlaanderen. Architectuur en wooncultuur, *Acta Archaeologica Lovaniensia Monographiae* 3, Leuven, 203.

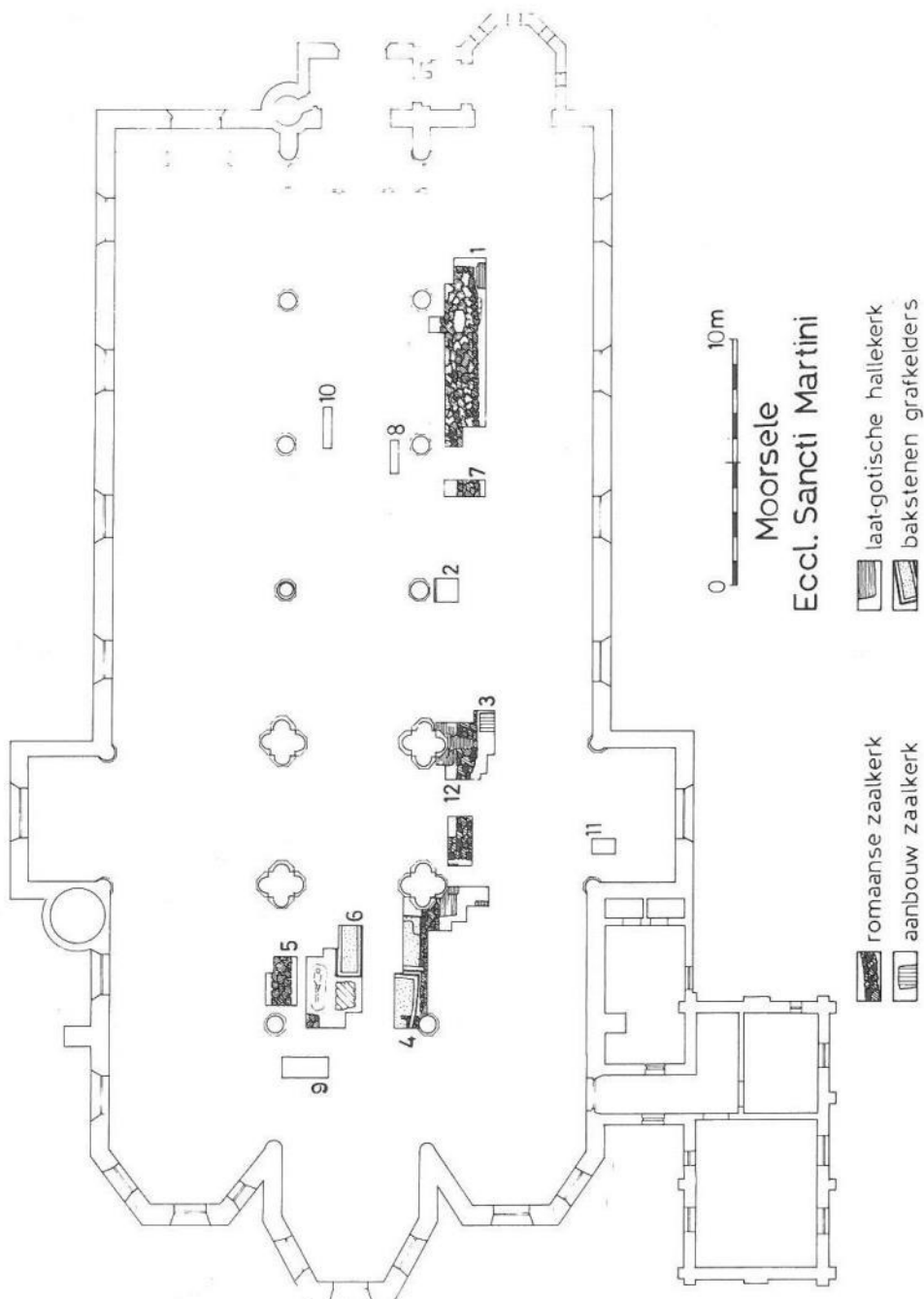
HUYS E. 1938, *Les lignes françaises de défense en Flandre au temps de la Ligne d'Augsburg*, 1689-1697, HGOKK, XVII.

VAN RANST, E. & SYS, C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*. Universiteit Gent.

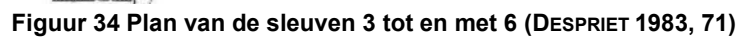
VERDEGEM, S.; DE SMAELE, B.; THUY, A.; PIETERS, H.; VANDEN BORRE, J.; JANSSENS, N., 2011. *Definitief archeologisch onderzoek op de geplande verkaveling langs de Ezelstraat te Wevelgem*, Archeo Rapport 1.

WARLOP E., DESPRIET PH. & VERCAEMST E. 1986, Moorsele, heerlijkheid, kasteel en kasteelheren (Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen, 13), Kortrijk.

1.5 Bijlagen

Figuur 33 Algemeen opgravingsplan (DESPRIET 1983, 70)

PLANNENLIJST

Projectcode	2016F98
Onderwerp	Centrum Moorsele
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/09/2016
Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	28/09/2016
Plannummer	3
Type plan	Orthofotomozaïek
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/09/2016
Plannummer	4
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele Landschappenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016
Plannummer	5
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016
Plannummer	6
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartaire Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2015

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Bodemkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosiekaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016

Plannummer	9
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09//2016

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016

Plannummer	12
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferrariskaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016

Plannummer	13
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016

Plannummer	14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Vandermaelenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016
Plannummer	15
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Popp-kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/09/2016
Plannummer	16
Type plan	Orthofotomozaïek
Onderwerp plan	Kleinschalige zomeropname, 1971
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/09/2016
Plannummer	17
Type plan	Orthofotomozaïek
Onderwerp plan	Kleinschalige zomeropname, 1979-1990
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/09/2016

Plannummer	18
Type plan	Orthofotomozaïek
Onderwerp plan	Middenschale winteropname, 2000-2003
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/09/2016
Plannummer	19
Type plan	Orthofotomozaïek
Onderwerp plan	Middenschale winteropname, recent
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/09/2016
Plannummer	20
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Verstorings
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04/10/2016

Plannummer	21
Type plan	Orthofotomozaïek
Onderwerp plan	Middenschale winteropname, recent
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04/10/2016
Plannummer	22
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	CAI-kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	27/09/2016
Plannummer	23
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Reconstructie evolutie Sint-Martinuskerk
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	24
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Moorsele fase 1, as-builtplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	25
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Moorsele fase 1
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	26
Type plan	Afbeelding
Onderwerp plan	Archiefphoto van de kerk
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	27
Type plan	Afbeelding
Onderwerp plan	Foto van de kerk uit 1970
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	28
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Donjon
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	29
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Doorsnede AA, donjon
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	30
Type plan	Orthofotomozaïek
Onderwerp plan	Cultuurhistorisch kader
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	27/09/2016
Plannummer	31
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04/10/2016
Plannummer	32
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Synthesepan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04/10/2016
Plannummer	33
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Algemeen opgravingsplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	34
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Plan van de sleuven 3 tot en met 6
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Digitale bijlage

Plannummer	35
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Bestaande toestand met nutsleidingen
Aanmaakschaal	1/200
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/06/2016
Plannummer	36
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Ontworpen toestand wegenis + aanduiding typedwarsprofielen
Aanmaakschaal	1/200
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/06/2016

Plannummer	37
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Beplantingsplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/06/2016
Plannummer	38
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Ontworpen toestand rioleringen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/06/2016
Plannummer	39
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Typedwarsprofielen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/06/2016